

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ — ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ — ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διάφοροι ἐν τῷ νομῷ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος ποιμενικαὶ κοινότητες, ὑποβαλοῦσαι πρὸ δύο μηνῶν τὸ ζήτημα τῆς πασχούσης κτηνοτροφικῆς βιομηχανίας τῶν αὐτῶν κ. Οἰκονόμον, ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν :

Πρὸς τὰς ποιμενικὰς κοινότητας τοῦ Χελμοῦ καὶ Ὀλωνοῦ

Ἐν Ἀθήναις 22 Μαΐου 1889

Ἐπιμοι ἐργάται τοῦ λαοῦ

Συμβαίνει βεβαίως καὶ παράδοξον, ὅτι πολλοὶ μεταξὺ τῶν ὑμετέρων κοινοτήτων μοι ἔγραψαν περὶ τῆς ἐλλειπῆς καταστάσεως, εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ κτηνοτροφικὴ βιομηχανία σας. Ὅλοι καταλήγουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐφθασεν αὕτη εἰς τὸ ἀπροχώρητον. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μὲ ἔθλιψεν ἰδιαιτέρας εἶναι ἡ ἀπογοήτευσίς, ἧτις πολιορκεῖ τὴν ποιμενικὴν ζωὴν σας. Τί βλέπετε λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν ὑπερδισχιλίων μέτρων τῶν ὄρειων κορυφῶν σας, ἵνα κυριεύῃ ἀθυμία τὰς ψυχὰς ὑμῶν ; Ἀπ' αὐτῶν οἱ αἰῶνες εἶδον πολλοὺς ἐκμεταλλευτάς, ἀλλὰ καὶ ἐκδικητὰς ἐπίσης. Ρίψατε ἐν βλέμματι εἰς τὸ κάτωθεν ὑμῶν ἀναπτυσσόμενον, πρὸς τὴν θάλασσαν τοῦ Ἰονίου, μεγαλοπρεπὲς τρίγωνον τῆς Πελοποννήσου. Ποῦ εἶναι τὰ παλάτια τῶν πριγκίπων καὶ τῶν δουκῶν του ; Ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτῶν φύεται χόρτον διὰ τοὺς ὀδόντας τῶν προβάτων σας.

Ἡ ποιμενικὴ χάρις σας εἶναι αἰώνιον σύμβολον τοῦ πρώτου ὀργανισμοῦ τῶν κοινωνιῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ ἥρωες ὑμνοῦνται ὡς *πολύαρνοι*, *πολύμηλοι*, *πολυβοῦται*. Αὐτοὶ οἱ θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δὲν ἐδίστασαν γὰ τὴν κρατήσουν. Μήπως ὁ προϊστάμενός των δὲν κατεσκεύασεν ἐκ τοῦ δέρματος τῆς αἰγῆς τὴν τρομαρὴν αἰγίδα του, τὴν ἔχουσαν ἐξωθεν μὲν τὸν

Φόβον ἔσωθεν δὲ τὴν Δύναμιν; Ἀκόμη τὰ βουνά σας ἀντικα-
λοῦν ἀπὸ τὰς μυστηριώδεις φωνάς, τὰς ὁποίας ἐθεοποίησεν ἡ
ἀρχαϊότης. Ἐχει τι ἀληθῶς ἐμπνευσμένον ἡ βιομηχανία σας.
Μόνος ἐκεῖνος τὸ ἀγνοεῖ, ὅστις ἀπὸ τοῦ Χελμοῦ καὶ Ὀλονοῦ
δὲν ἔρριψε βλέμμα βαθύ εἰς τὸ ἀχνὸς τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡ-
μέρας, ὅστις δὲν ἤκουσε τὸν ἦχον τῶν ποιμνίων των, ἀναμειγυό-
μενον μετὰ τοῦ ἤχου τῆς παγκοσμίου ζωῆς, ὅστις δὲν ἐπρο-
σάκυνσε τὸ θεῖον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγαλείου, τὸ ὁποῖον ἀποτε-
λεῖ ἡ ἡρεμία, ἡ ὑπαιθρος, ἡ μακρὰν τῶν πόλεων ἠγιασμένη
φύσις. Ὁχι, ὄχι! δὲν εἰσθε περιφρονημένοι. Ὅταν ὁ Κύριος
κατέβη ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ πρῶτοι, τοὺς ὁποίους οἱ ἄγγελοι τοῦ
οὐρανοῦ ὠδήγησαν πλησίον του, ἦσαν ποιμένες. Τοιοῦτοι
ὁπῆρξαν οἱ πρῶτοι τοῦ ἀνθρώπινου γένους ὁδηγοί. Ὅταν ὁ
Ἰωσήφ εἰσήγαγε τοὺς Πατριάρχας ἐνώπιον τοῦ Φαραῶ, «τί
τὸ ἔργον ὑμῶν;» ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, καὶ
ἐκεῖνοι ἀπήντησαν: «ποιμένες προβάτων οἱ παῖδες σου, καὶ
ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, παιδισθέντες ἕως τοῦ νῦν».

Ποῦ εἰς τοὺς πόνους σας. Δὲν μοῦ εἶναι ἀλλότρια τὰ πα-
θήματά σας. Ἡ κρίσιμος περίοδος, τὴν ὁποίαν διατρέχει ἡ
βιομηχανία σας, εἶναι πόρισμα τῆς φορολογικῆς καὶ δικαιοτυ-
κῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία δυναστεύει πόλεις καὶ χωρία, κατα-
πίνει πλοῦτα καὶ ποιμνία. Καὶ τὸ γάλα καὶ τὸ ἔριον, καὶ τὸ δέριμα
καὶ τὸ κρέας, ὅλα εἰς αὐτὴν ἀνήκουσιν ἢ κόπρος εἶναι διὰ τὴν γῆν
καὶ τὰ κόκαλα διὰ τοὺς σκύλους. Ἐὰν εἴχον τὴν ἰσχύν, γνωρίζε-
τε τί θὰ ἐπραττον. Ἐπειδὴ δὲν τὴν ἔχω, γράφω. Ἡ εἰσφορά
μου εἶναι ἐλαχίστη. Ἰσως χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόμνημα ἐν καιρῷ.

A'

Ὁ ἐπὶ τῶν ζώων ἀκμώσις φόρος ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν με-
ρῶν, ἐξ ὧν τὸ ἐν κύριον καὶ τὰ δύο πρόσθετα. Τὸ κύριον ψη-
φισθὲν διὰ τοῦ ΑΧΑΑ' νόμου τῆς 22 δεκεμβρίου 1887 διὰ τὸ
ἔτος 1888 καὶ διὰ τοῦ ΑΧΙΗ' νόμου τῆς 21 ἰανουαρίου 1889
διὰ τὸ 1889, σημειοῦται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἔτους τού-
του. Ἐκ τῶν πρόσθετων, τὸ μὲν ψηφισθὲν διὰ τοῦ ΨΗ' νό-
μου τῆς 23 νεκεμβρίου 1878 σημειοῦται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ

τοῦ 1889 χωρὶς νὰ ψηφισθῇ διὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπὸ ἰδιαιτέρου
νόμου, τὸ δὲ ψηφισθὲν διὰ τοῦ ΑΧΞΒ' νόμου τῆς 8 δεκεμ-
βρίου 1888 δὲν σημειοῦται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1889.
Ἡ συνταγματικὴ ἀρχὴ τῆς κατ' ἐνιαυτὸν ψηφίσεως τῶν ἀμέ-
σων φόρων, οἷος εἶναι καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ζώων, δὲν διακρίνει με-
ταξὺ κυρίου καὶ πρόσθετου φόρου. Ἐπομένως ἔδει, ὅπως ὁ κύ-
ριος, οὕτω καὶ οἱ πρόσθετοι εἰδικῶς νὰ ψηφισθῶσι διὰ τὸ 1889.
Ἡ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἔτους τούτου σημείωσις τοῦ
πρώτου πρόσθετου φόρου προϋποθέτει τὴν δι' αὐτὸ ψήφισίν
του, ἧτις ἀκόμη δὲν ἐγένετο. Ὑποτιθεμένου δὲ ὅτι ἡ ἐν τῷ
προϋπολογισμῷ μνεία αὐτοῦ δίδει τὸ κύριον, ἡ ἔλλειψις τοιαύ-
της μνείας διὰ τὸν δεύτερον ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτοῦ πᾶσαν ἰσχύν.
Διλημμα, ἐξ οὗ εἴτε καὶ οἱ δύο πρόσθετοι φόροι ἢ τοὐλάχιστον
ὁ εἰς δὲν δύνανται συνταγματικῶς νὰ εἰσπραχθῶσιν. Ἐκ τοῦ
ὅτι οἱ πρόσθετοι φόροι εἶναι ὑπὲρ τῆς ὁδοποιίας, δὲν μεταβάλλ-
εται ἡ ἐποψὶς τοῦ συνταγματικοῦ ζητήματος. Οὐδὲ δύναται
νὰ ὑποστηριχθῇ, ὅτι διὰ μὲν τὰς ἀνάγκας τῆς ἐπικρατίας ἀ-
παραίτητος ἡ ἐνιαυσία ψηφίσις τῶν ἀμέσων φόρων, διὰ δὲ τὰς
ἀνάγκας τῆς συγκοινωνίας οὐχί, ὡς ἂν εἰ αὐταὶ ἦσαν ἄλλου
εἶδους ἀνάγκαι.

Ἐν γένει οἱ δύο πρόσθετοι φόροι χαρακτηρίζονται ὑπὸ εἰ-
δικῶς καταθλιπτικοῦ τῆς κτηνοτροφίας πνεύματος, ἔχουσι δὲ
κατὰ κεφαλὴν ὡς ἐξῆς: Πρόβατα, αἰγες ὁ α' πρόσθετος 5
λεπτά καὶ ὁ β' πρόσθετος 1 λεπ., βόες, ἀγελάδες, βοῦδαλοι
ὁ α' 15 λεπ. καὶ ὁ β' 4, ὄνοι ὁ α' 15 λεπ. καὶ ὁ β' 15, ἵπ-
ποι, ἡμίονοι, κάμηλοι ὁ α' 15 λεπ. καὶ ὁ β' 30. Ὁ πρῶτος
πρόσθετος εἰσάγει εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας 400,000 δρ.
καὶ ὁ δεύτερος θὰ εἰσαγάγῃ ἐπὶ 6,200,000 μὲν μικρῶν ζώων
62,000 δρ., ἐπὶ 600,000 δὲ μεγάλων ζώων κατὰ μέσον ὄρον
96,000 δρ. Προστιθεμένων καὶ τῶν δυνάμει τοῦ νόμου ΣΚΣ'
τοῦ 1867 ἀναλογούντων ἐκ τοῦ κυρίου φόρου 5% 150,000
δρ., ἀποτελεῖται ἄθροισμα 708,000 δρ., τὰς ὁποίας πληρόνει
ἡ κτηνοτροφία διὰ τὴν ὁδοποιάν. Τί πληρόνουσιν αἱ λοιπαὶ
τοῦ προϋπολογισμοῦ πηγαί; Ἐκτὸς τῶν τελῶν τῆς εἰσαγωγῆς
2,679,500 δρ. τὰς ὁποίας πληρόνει ὅλος ὁ πληθυσμὸς τῆς

Ἑλλάδος, πᾶσαι αἱ λοιπαὶ πληρῶνουν ἐκάστη ὀλιγώτερον τῆς κτηνοτροφίας: σταφίς 613,800 δρ., ἀξία ἐθνικῶν γαϊῶν 400,000, οἶνος 312,000, σπειρομένη γῆ 280,000, ἐξαγωγὴ Ἑπτανήσου 127,362, οἰκοδομικὴ 124,359, ἔλαιον 86,400, καπνὸς 58,410 κλπ. — Ὡφελεῖται ἄρα γε ἡ κτηνοτροφία πλείοτερον τῶν λοιπῶν κλάδων τῆς ἐθνικῆς ἐργασίας ἐκ τῶν μέτρων τῆς συγκοινωνίας, ἵνα βαρύτερον φορολογηται δι' αὐτήν: Τὸ παρελθὸν θέρος ἀπήνησα κατὰ τὸ Διάστημα τοῦ Κυνηγοῦ ποιμένα ὄσπερ, δεικνύων τὴν περίξ ἀγρίαν τῶν ἔρων ἔκτασιν, μὲ ἡρώτης ποίαν ὁδὸν διαβαίνει τὸ ποιμνίον του, ἵνα πληρῶνῃ φόρον ὀδικόν; Ἀκόμη τότε δὲν εἶχε ψηφισθῆ ὁ δευτέρος πρόσθετος φόρος, ὁ ἀντικαταστήσας τὰ διόδια διὰ γενικῆς ἐπὶ τῶν ζῶων φορολογίας. Διαζύγιον πληρέστερον πρὸς τὴν λογικὴν ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν κύριον ἐπὶ τῶν ζῶων φόρον, ὠργανίσθη οὗτος ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς 22 δεκεμβρίου 1887 κατὰ σύστημα διανεμητικόν. Ὁ καθ' ἕκαστον χωρίον μέσος ὄρος τῶν κατὰ τὰ πέντε ἔτη 1882—86 βεβαιωθέντων τοιαύτων φόρων, δυνάμει τῶν κατ' αὐτὰ ἰσχυρότων νόμων, ἀξίζανται κατὰ 20 τοῖς $\frac{0}{10}$ καὶ τὸ καθ' ἕκαστον εἶδος ζῶων ἄρροισμα διανέμεται εἰς τέσσα μέρη, ὅσα εἶναι τὰ ἀποτελοῦντα τὸ σχετικὸν εἶδος ζῶα τοῦ χωρίου, ταχθέντων τῶν ἐξῆς ἀνωτάτων κατὰ κεφαλὴν ὄριον: αἰγες καὶ πρόβατα 40 λεπ., ὄνοι δρ. 1,20, βόες, βοῦβαλοι, ἀγελάδες, ἵπποι, ἡμίονοι καὶ κάμηλοι δρ. 2, χοῖροι δρ. 3.

Τοιαύτη εἶναι ἡ κυρία καὶ πρόσθετος δημοσίαι τῶν ζῶων σὰς φορολογία. Εἶναι ἄρα γε ἀνάλογος πρὸς τὴν περιουσίαν σὰς: Ἐπὶ ποιμνίου π. γ. 100 προβάτων πόσα ἐνισχυσίως, κατὰ μέσον ὄρον, εἶναι τὰ ἔξοδα καὶ πόσα τὰ ἔσοδά σὰς: Α'. — Ἐξοδα: φύλαξις κλπ. τοῦ ποιμνίου (κατὰ μῆνα 30 δρ. φύλαξ. 20 δρ. βοσκῆς, 60 δρ. τροφὴ ἀμφοτέρων κλπ.) δρ. 1320, βοσκὴ αὐτοῦ (κατὰ κεφαλὴν 5 δρ. χειμερινή, 2 δρ. θερινή) δρ. 700, τόκος (πρὸς 12 τοῖς $\frac{0}{10}$ μὴ ὑπολογιζομένης κατὰ τόπους πολλῆ μείζονος ὑπερβασίας) τοῦ ἐκ δρ. 1200 κεφαλαίου τοῦ ποιμνίου (πρὸς 12 δρ. τὴν προβάτινα, ἀγορά, κληρονομία ἢ παραχωρῆ αὐτοῦ πρυτὸσημον) δρ. 144, φυσικὴ φθορὰ τοῦ

ποιμνίου δρ. 100, τὸ ὄλον δρ. 2,264. Β'. — Ἐσοδα: ἔριον (κατὰ κεφαλὴν 1 $\frac{1}{2}$ ὀκ. πρὸς 1 $\frac{1}{2}$ δρ.) δρ. 150, γάλα (μὴ ὑπολογιζομένων 30 στείρων, πρὸς $\frac{1}{2}$ ὀκ. ἐπὶ 3 μῆνας καὶ $\frac{1}{4}$ ὀκ. ἐπὶ 1 μῆνα, 3660 ὀκ. πρὸς 40 λεπ.) δρ. 1464, ἀρνία (μὴ ὑπολογιζομένου $\frac{1}{10}$ ἀποτυχιῶν, πρὸς 8 δρ.) δρ. 504, τὸ ὄλον δρ. 2,118. Οἱ ὑπολογισμοὶ οὗτοι δὲν στηρίζονται ἐπὶ τῶν χειροτέρων διὰ τὴν κτηνοτροφίαν ὄρων. Ἀπουσία λοιπὸν παντὸς εἰσοδήματος. Ὅταν ὁ φορολόγος ζητῇ δρ. 46 διὰ τὸν κύριον καὶ τοὺς δύο πρόσθετους φόρους τοῦ ποιμνίου σὰς, δὲν ἔχετε εἰμὴ ζημίαν πρὸς ἰσολογισμόν τῶν καταπεπονημένων ἐν βροχῇ, ἐν χιόνι, ἐν καύματι, ἐν ἀγρυπνίᾳ ἔργων σὰς. Ὅ,τι ἀντισταθμίζει τὴν ἄλλειπλὴν αὐτὴν κατὰστασιν τοῦ ποιμενικοῦ κλάδου τῆς ἐθνικῆς ἐργασίας εἶναι ἡ ἀπὸ τῶν οἰκογενειακῶν καὶ κλιματικῶν παραδόσεων φυσικὴ πρὸς τὴν ποιμενικὴν ζῶαν κλίσις, ἡ ἐκ μακροῦ χρόνου εἰθισμένη εἰς τὸ τελευταῖον ὄριον πενιχρὰ συντήρησις τοῦ ποιμενικοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἐν γένει ἡ δυσχέρεια τῆς μεταβολῆς τοῦ σταδίου.

Ἡ φορολογία σὰς εἶναι φορολογία κεφαλαίου, ὄχι φορολογία εἰσοδήματος. Θέλετε ἀνεξαρτήτως τῶν ἀνωτέρω ὑπολογισμῶν ὀφθαλμοφανῆ ἀποδείξιν τῆς ἀληθείας ταύτης: Λάβετε ὑπ' ὄψιν ἄρ' ἐνὸς τὰ νεογνὰ τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν σὰς καὶ ἄρ' ἐτέρον τοὺς πώλους καὶ μίσγους τῶν ἵππων, ὄνων καὶ ἀγελάδων σὰς: εὐθὺς ὡς τελειώσῃ τὸ θάλασμα τῶν πρώτων καὶ συμπληρωθῇ ἡ διαίτης ἡλικία τῶν δευτέρων, τὰ ἀρχίζου εἰς τοὺς ὄνυχας τῆς ἢ φορολογικῆς μηχανῆς, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἐτι ἐν αὐτοῖς εἰς πρόσθετον οὔτε γάλα, οὔτε γονή, οὔτε ἔριον, οὔτε ἐργασία! — Ὁ προυπολογισμὸς τοῦ 1889 περιέχει καταπληκτικωτέρως ἐτι ἀντιθέσεις. Ὁλόκληρος ἡ σπειρομένη γῆ τῆς Ἑλλάδος πληρῶναι διὰ τῶν ἀποτελοῦντων νέων εἰδος δουλείας ζευγηλατῶν αὐτῆς 2,808,000 δρ. καὶ τὰ ζῶα αὐτῆς 3,400,000! Ὅλαι αἱ ἀρπύλαι τῆς Ἑλλάδος 3,120,000 δρ. καὶ τὰ ζῶα αὐτῆς 3,400,000! Ὅλαι αἱ οἰκοδομικαὶ τῆς Ἑλλάδος 2,700,000 δρ. καὶ τὰ ζῶα αὐτῆς 3,400,000! Ὅλαι οἱ ἐπιτηδεύματιαι τῆς Ἑλλάδος 3,220,000 δρ. καὶ μόνον οἱ κτηνοτρόφοι αὐτῆς 3,400,000! Αὐτὰ λοιπὸν αἱ μεγάλα γκαουκασία.

αί υπερήφανοι οικοδομαί, αί λαμπηδόνες αί επιχειρηματικά, δὲν πληρόνουν ὅσον τὰ μικροσκοπικὰ πρόβατά σας; Μήπως ἐνῶ οἱ Ἄργοναῦται ἐζήτουν τὸ χρυσόμαλλον δέρας εἰς τὴν Κολχίδα, κατέφυγε τοῦτο μεταξὺ τῶν ποιμνίων σας; Κἄτι βεβαίως πρέπει νὰ γνωρίζωσιν οἱ φορολόγοι, ἵνα κροτώσι τὴν φαλλίδα των τόσοσιν πολὺ! Καγγάζουν ἀκούοντα τοὺς λόγους μου τὰ ἀφορολόγητα κεφάλαια τῶν ἑκατομμυρίων τὰ ὅποια περίξ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας ποιῶσι τὰς διατριβὰς αὐτῶν. Σαῖς δέ, ὦ δυστυχεῖς, πληρόνετε τοὺς φόρους σας ἐκ τοῦ ὑστερήματός σας. Δὲν βλέπω ἄλλο ἐπίμετρον, εἰμὴ νὰ ἴστασθε μὲ σταυρωμένας χεῖρας πρὸ τῶν νέων κυρίων σας. Αὐτὸ εἶναι τὸ σύνθημα τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῆς Ἑλλάδος.

B'

Ἐν διαστήματι τῶν τελευταίων εἴκοσι ἐτῶν ἀπὸ τοῦ 1870—1889 προϋπελογίσθησαν εἰς 43,542,938 δρ. οἱ φόροι τῆς Ἑλληνικῆς κτηνοτροφίας. Ἐξ αὐτῶν 14,029,738 κατὰ τὴν δεκαετίαν 1870—79 καὶ 29,513,938 κατὰ τὴν δεκαετίαν 1880—89. Καθόσον μεταβαίνομεν ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν δεκαετίαν, υπερδιπλασιάζεται τὸ φορολογικὸν βῆρος σας. Τί ἐκερδίσατε ἐντεῦθεν; Ἐδαπανήθη ἐκ τόσων ἑκατομμυρίων, τὰ ὅποια ἐπλήρωσεν ἡ πενία σας, ἕν λεπτὸν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας σας;

Ὁ φόρος, τὸν ὅποιον πληρόνουν οἱ ἀντικατοπτριζόμενοι πλησίον τῶν μεγαλείων, θέτει εἰς τὸ πλευρὸν αὐτῶν χωροφύλακας καὶ κλητῆρας, ἐπιδείξεις καὶ τελετὰς. Ἄλλ' ὁ φόρος τὸν ὅποιον πληρόνετε σαῖς, τί θέτει πλησίον σας εἰς τὰ ἐρημικὰ βουνά σας; Ποῖος ποτὲ ἐφύλαξε τὸ ποιμνιστάσιον σας, ἂν δὲν ἦτο ὁ σκύλος σας καὶ τὸ πυροβόλον σας; Ἄν δὲ ποτὲ τὸ ἐπισκίφθη ἄνθρωπος τῆς ἐξουσίας, ἦτο ἵνα καταδασανίσῃ τὰ πρόβατά σας. Τούλχιμστον ἂν εὐχαριστέτο εἰς μόνον τὸ γάλα αὐτῶν! Ὅταν δὲ κατὰ περιόδους ἐνσκήπητῃ ἡ μάστιξ τοῦ Θεοῦ, ἡ δικιμάζουσα τὰ τέκνα του ἐπιζωστήα μὲ τὸ καταστρεπτικὸν δρέπανόν της, τότε ἀποκαλύπτεται ἡ γυμνότης τοῦ πολιτικοῦ ὄργανισμοῦ, ὅστις καταδροχθίζει τοὺς ἰδρωτάς σας. Μόλις εὐρέθη

μία στιγμὴ εἰς αὐτόν, ἵνα θεσπίσῃ τὸν νόμον τῆς 7 δεκεμβρίου 1878 περὶ διορισμοῦ δημοσίου κτηνιάτρου παρὰ τῆ ὑπουργείῳ τῶν Ἐπιθεωρητῶν, ἵνα ἐπισκέπτεται οὗτος τὰς πασχούσας περιφερείας καὶ ἐπιθεωρῇ τὰ σφαζόμενα ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ζῶα. . . . Σκληρὰ εἰρωνία! Πόσον διαφέρει ἡ πρόνοια τῶν ἄλλων ἔθνων! Κτηνοτροφικαὶ σχολαί, κτηνιατρικαὶ σχολαί, ἐν γένει ἐπιστημονικὰ ἐπὶ τῆς κτηνοτροφίας ἐπιστάσια, ἰδοὺ τὰ γνωρίσματα τῆς νεωτέρας προόδου τῶν ἔθνων. Εἰς 514 ἀνέκτικον τῆ 1887 οἱ κτηνιάτροι τοῦ Βελγίου. Ποῖαν ἰδέαν ἔχουσιν οἱ ὑπουργοὶ τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ τελούμενον τῆ 19—24 τοῦ προσηγοῦς σепτεμβρίου Διεθνὲς Συνέδριον τῆς κτηνιατρικῆς ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τῶν Παρισίων; Τί φρονεῖ ὁ Ἕλληκ νομοθέτης περὶ τοῦ Γάλλου συναδέλφου του, κατὰ τὸν ἀπὸ 30 ἰουνίου 1866 νόμον τοῦ ὁποίου τὸ κράτος ἐν Γαλλίᾳ πληρόνει εἰς τοὺς κτηνοτρόφους τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς ἀξίας τῶν ὑπέπτων ζῶων, τὰ ὅποια καταστρέφονται; Κατὰ τὴν ἐπιζωστήαν τοῦ 1870—1872 ἐπλήρωσε τὸ κράτος ἐν Γαλλίᾳ 10,450,456 φρ. διὰ 55,401 κερασφόρα ζῶα, θανατωθέντα κατὰ διαταγὴν τῆς ἀρχῆς. Πότε τὸ κράτος παρ' ἡμῶν ἦλθεν εἰς σχετικὴν ἐπικουρίαν διὰ τὰς ὑμετέρας δυστυχίας;

Κατὰ τὸν φεβρουάριον 1879 ἀνέπτυξα ἐν τῇ «Οἰκονομικῇ Ἐπιθεωρήσει» τὴν ἰδέαν κτηνασφαλιστικοῦ συνεταιρισμοῦ, δυναμένου νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν κτηνοτροφίαν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῶν φυσικῶν καταστροφῶν της. Ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ποιμνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὅστις μετὰ τὸν γεωργικὸν ἔχει τὰ δευτέρωτα ἐπρόκειτο περὶ θέματος ἐνδιαφέροντος τὴν ζωτικὴν συντήρησιν ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ· ἀλλ' ἔγγραφέτο πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἰδέας κυβερνήσεως, ἥτις ἀκόμα περιμένεται. Ὅταν κατὰ τὴν 14 νοεμβρίου 1885 ἔλεγον ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς: «ἡ προαγωγή τῆς Ἑλληνικῆς κτηνοτροφίας δὲν στασιάζεται ἀναγκαστικῶς εἰς τὴν ἐπιβάρυνσιν τῆς καταναλώσεως τῶν ἐξωθεν εἰσαγομένων κτηνῶν, λείπει εἰς αὐτὴν ἡ τέχνη, τὴν καταπιέζει ἡ δυσανάλογος φορολογία, ἐκεῖ σπρίψατε τὴν προσοχὴν σας, κύριοι ἀντιπρόσωποι τῶν κτηνοτρόφων ἐπαρχίων, ἐκεῖ ἄς τὴν τὴν στρέψῃ ὅλον τὸ ἔθνος, διότι περὶ μεγάλων συμ-

φερόντων αὐτοῦ πρόκειται, ὠμίλουν εἰς ὧτα μὴ ἀκούοντων! Τί δὲ νὰ εἶπῃ τις περὶ τῆς χρηματικῆς πίστεως, ἥτις, προδιθά-
ζουσα τὰς παραγωγικὰς ἐργασίας τῶν ἔθνων, εἶναι βιβλίον
κλειστὸν διὰ τὴν ὑμετέραν: Εἶσθε παραδεδωμένοι εἰς τὰς χει-
ρας τῆς εἰδεχθεστέρας τοκογλυφίας, ἥτις ἐκμυζᾷ τὰ ποίμνια,
ὅπως ὁ λύκος τὸ αἷμα τῶν προβάτων. Οὐδεμία ποτὲ ὑπῆρξε
δι' ὑμᾶς κυβερνητικὴ πρόνοια πλησίον τῶν κεφαλαίων, τὰ ὅποια
φέρουν ἐν τούτοις τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἔθνους.

Ἐνῶ εἰς ἄλλας ἐπικρατεῖας ἡ ζωοτεχνία ἀποτελεῖ κυριώτα-
τον κλάδον τῆς ἐθνικῆς καθόλου παιδείσεως, ἐν Ἑλλάδι εἶναι
ἐγκαταλειμμένη εἰς τὴν τύχην τῆς ἐμπειρικῆς, διὰ τρόπον κα-
θιστῶντος ἀδύνατον πᾶσαν πρόοδον. Τὸ ζήτημα τῆς αὐξήσεως
τοῦ κρέατος, τοῦ γάλακτος καὶ τοῦ ἐρίου, διὰ τῆς ἐπιστημονι-
κῆς καλλιέργειας τῶν κτηνῶν, καθυστερεῖ ἐπὶ τοσοῦτον ἐν Ἑλ-
λάδι, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ θέσις του ἠδύνατο νὰ κινήσῃ τὸ μει-
διάμα. Ὅριζων εὐρύς, τὸν ὅποιον οὔτε κἂν ὑπώπτευσεν ἡ πα-
λιτεία. Παρῆλθε τόσος χρόνος, καὶ οὔτε ἐν βῆμα ἐγένετο εἰς
τὸ στάδιον τοῦ ζωοτεχνικοῦ πλοῦτου. Ὅμιλοῦν περὶ προόδων
ἐν πολλοῖς δὲν ἀντελήφθησαν οὔτε τὰ ἴχνη αὐτῶν ἀκόμη.
Εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶμαι ἐκτενέστερος εἰς τὸ ζήτημα αὐτό.

Παρῆλθεν ἤδη εἰς αἰῶν, ἀρ' ἧς ὁ Bakewell ἐνήργησε τὴν
μεγαλειτέραν μεταρρυθμίαν ἐν τῇ κτηνοτροφίᾳ. Ἀναχωρῶν ἐκ
τῆς ἰδέας, ὅτι, ἂν τὸ πρόβατον ἐλάμβανε τὸ μεγαλιότερον βάρ-
ος του κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἀντὶ κατὰ
τὸ τέταρτον, θὰ ἐπολλαπλασιαζέτο σημαντικῶς ἡ ἀξία του ὡς
ἐκ τῆς προωριμάνσεως ταύτης, ἐμελέτησε τὰς ἐνώσεις τῶν
γεννῶν καὶ τὰς θρεπτικὰς ιδιότητας τῶν διαφόρων τροφῶν κατὰ
τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν ζώων, καὶ
ἔφθασεν εἰς τελικὸν θρίαμβον. Ἐδημιούργησε, διὰ τῆς ἐνώ-
σεως τῶν προσφωστέρων ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ διὰ τῆς χρή-
σεως τῶν καταλληλοτέρων τροφῶν, τοὺς προγόνους, ἐξ ὧν νῦν
συντελέσθη προβάτων γενεά. Κατὰ τὸ 1760 ἐμίσθωνε τοὺς
κριοὺς του 1 λίραν ἕκαστον, κατὰ τὸ 1786 τοὺς ἐμίσθωσεν
ὅλους πρὸς ἑταιρίαν ἀντὶ 6,000 λιρῶν. Ἡ ἐπιτυχία ἦτο τοι-
αύτη, ὥστε ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ συναγωνισμοῦ κατὰ τὰ ἐπό-

μενα ἔτη ἡ Ἀγγλία, πρὸς ἀνανέωσιν τῆς κτηνοτροφίας τῆς,
ἐπλήρωσεν ἐκ τῶν κροπῶν αὐτῆς 100,000 λίρας ἐνιαυσίως.

Προσχωροσθείσης τῆς ἰδέας εἰς τὰς τοπικὰς τῆς χώρας πε-
ριστάσεις, ἐσχηματίσθησαν τρεῖς κλάδοι ἐν τῇ νέᾳ γενεᾷ τῶν
προβάτων. Εἰς τὰς πεδινὰς, ὑγρὰς καὶ εὐφόρους περιφερείας τὸ
πρόβατον Δισλεύ (Dishley), ἡ καλλιέργεια τοῦ ὁποίου παρι-
στᾷ τὴν εἰκόνα βιομηχανικοῦ ἐργοστασίου καὶ στηρίζεται ἐπὶ
φροντιδῶν διηνεκοῦς. Εἰς τὰς λοφώδεις καὶ γυμνὰς περιφερείας
τὸ πρόβατον Σάουθ-Δόουζ (South-Dows), ἡ καλλιέργεια τοῦ
ὁποίου κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα ὁμοιάζει πρὸς τὴν τοῦ πεδινοῦ
διὰ διαίτης ἐντὸς ποιμνιοστασίου καὶ συντηρήσεως διὰ τροφῶν
συγκομιζομένων ἐκ τῶν περίξ εὐφόρων γαιῶν, κατὰ δὲ τὸ θέ-
ρος ἐνεργεῖται ἐν ὑπαίθρῳ. Εἰς τὰς ὄρεινὰς περιφερείας τὸ πρό-
βατον Σέβιστ (Cheviot), ἡ καλλιέργεια τοῦ ὁποίου εἶναι ὑπαι-
θρος ὑπὸ ὅλας τοῦ χειμῶνος τὰς μεταβολὰς, σπανίως ποιου-
μένη χρῆσιν τῶν ποιμνιοστασίων καὶ προμηθευομένη τὰς ἀναγκ-
καίας εἰς τροφήν προσθήκας ἐκ τῶν πλησιεστέρων εὐφόρων πε-
ριφερειῶν. Κατὰ μὲν τὸ τέλος τοῦ 3ου ἔτους τῆς ἡλικίας των
τὸ πρῶτον πρόβατον δίδει πλέον τῶν 50 χιλιογράμμων καθα-
ρὸν κρέας καὶ τὸ δεύτερον 40—50, κατὰ δὲ τὸ 3ον ἔτος τὸ
τρίτον πρόβατον 30—40. Πρέπει νὰ ἴδῃ τις τὸν κύριον τύπον
τοῦ ἐπιστημονικοῦ αὐτοῦ ἀποτελέσματος τῆς Ἀγγλικῆς κτη-
νοτροφίας, ἵνα συλλάβῃ πλήρη ἑνωσίαν περὶ τοῦ πόσον καθυ-
στερεῖ ἡ Ἑλληνικὴ. Ἐκ πρώτης ὕψεως τὸ πρόβατον τῆς Ἀγ-
γλικῆς προκαλεῖ τὴν ἐκπλήξιν. Εἶναι μᾶλλον ὄγκος κρέατος,
πλατὺς καὶ στρογγύλος. Ὁ σκελετὸς τῶν ὀστέων του εἶναι
μόλις ὅσος ἀρκεῖ νὰ φέρῃ τὴν μεγαλιτέραν ποσότητα κρέατος.
Τὸ κύριον, εἰς ὃ ἀπέβλεψαν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἦτ' ὁ κρέας.

Αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ τῆς ἐπὶ τῶν προβάτων μεθόδου, ἐφαρμο-
σθεῖσαι καὶ εἰς τοὺς βόας, ἀπετέλεσαν ἀνάλογα φαινόμενα καὶ
κατ' αὐτούς. Ἐκ τῆς μερρωθείσης νέας γενεᾶς βοῶν ἐσχημα-
τίσθησαν, κατὰ τὰς τοπικὰς τῆς χώρας περιστάσεις, τρεῖς κλά-
δοι ἀντίστοιχοι, τρόπον τινα, πρὸς τοὺς εἰρημένους τῶν προβά-
των. Ὁ πρῶτος, Δούρχαμ (Dorham), ἀνήκει εἰς τὰς εὐφό-
ρους πεδιάδας, παχύνεται κατὰ τὸ 2ον ἔτος τῆς ἡλικίας του

καὶ φθάνει μέχρι βάρους 600 δα., ἐν τῶν ὁποίων τὰ $\frac{3}{4}$ εἶναι καθαρόν κρέας. Ὁ δεύτερος, Χέρφορντ (Hereford), ἀνήκει εἰς τὰς λορδῶδεις περιφερείας καὶ μεταφέρεται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παχύνσεως του εἰς τὰς πλησιεστέρας εὐρόρους. Ὁ τρίτος, Διβον (Dorset), ζῆ εἰς τὰς ὄρεινὰς περιφερείας, χωρὶς νὰ λησμοιῖθῃ ὁ ἐπὶ τῶν ἀγρίων ὄρειων τῆς Σκωτίας θανατώσιος τύπος τοῦ βοῦς Χάιλανδ (highland), ὅστις μεθ' ὅλην τὴν ἀφορίαν τοῦ ἐδάφους καὶ τὴν σκληρότητα τοῦ κλίματος φθάνει εἰς ἑκκατὸν βάρους.

Οἱ ἀριθμοὶ ἔχουν ἰδιαιτέραν γλῶσσαν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόβατα, κατὰ μὲν τὸ 1857 ἡ κυρίως Ἀγγλίξ ἐν ἑκτάσει 131, 628 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων περιεῖχε 30,000,000 πρόβατα, κατὰ δὲ τὸ 1865 ἡ Ἑλλάξ ἐν ἑκτάσει 50,211 τετραγ. χιλιομέτρων περιεῖχε 1,778,729 πρόβατα, ἧτοι κατὰ τετραγ. χιλιομέτρον 228 πρόβατα ἐν Ἀγγλίξ καὶ 35 ἐν Ἑλλάδι. Ὑπὸ τὴν ἐποψίαν τοῦ κρέατος, 1,080,000,000 χιλιόγραμμα καθαρόν κρέας ἐν Ἀγγλίξ (μέσος ὄρος 36 κατὰ κεφαλὴν) καὶ 17,787, 290 ἐν Ἑλλάδι (μέσος ὄρος 10 κατὰ κεφαλὴν), ἧτοι κατὰ τετραγ. χιλιομέτρον 8,888 ἐν Ἀγγλίξ καὶ 35 ἐν Ἑλλάδι. Ἐκαστος ἤθελεν ὑποθέσει ὅτι, κυρίως ὄντος τοῦ κρέατος εἰς τὴν Ἀγγλικὴν κτηνοτροφίαν, ἀπέμικτος εἶναι ἡ ἐπιπονητικὴ αὐτῆς. Πολλοὶ γὰρ καὶ δεῖ. Κατὰ τὰ προστεθέντα εἴτη ἡ παραγωγή τοῦ ἐρίου εἶχεν ἀναθῆ εἰς 60,000,000 χιλιόγραμμα ἐν Ἀγγλίξ καὶ εἰς 2,623,000 χιλιόγρ. ἐν Ἑλλάδι, ἧτοι κατὰ τετραγ. χιλιομέτρον εἰς 45 ἐν Ἀγγλίξ καὶ εἰς 52 ἐν Ἑλλάδι, ἑλαττον δευτεροῦ πλάσσε ἀναλογίας.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τοῖς βόαι, κατὰ μὲν τὸ 1857 ἡ κυρίως Ἀγγλίξ ἐν ἑκτάσει 131, 628 τετραγ. χιλιομέτρ. περιεῖχε 5,000,000 βόας, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1865 ἡ Ἑλλάξ ἐν ἑκτάσει 50,211 τετραγ. χιλιομέτρων περιεῖχε 226,837 (συνυπολογισμένων καὶ τῶν ἀροτῆρων), ἧτοι κατὰ τετραγ. χιλιομέτρον 38 βόας ἐν Ἀγγλίξ καὶ 4 ἐν Ἑλλάδι. Ὑπὸ τὴν ἐποψίαν τοῦ κρέατος, 1, 250,000,000 χιλιόγραμμα καθαρόν κρέας ἐν Ἀγγλίξ (μέσος ὄρος 250 χιλιόγρ. κατὰ κεφαλὴν) καὶ 17,466,449 ἐν Ἑλλάδι (μέσος ὄρος 77 χιλιόγρ. κατὰ κεφαλὴν), ἧτοι κατὰ τετραγ.

χιλιόγραμμα 8,736 χιλιόγρ. ἐν Ἀγγλίξ καὶ 347 ἐν Ἑλλάδι. Ἀναριθμηζομένων τῶν ἀγελάδων τῆς Ἀγγλίξ τῷ 1857 εἰς 3,000,000, ἡ ἐνιαυσία παραγωγή αὐτῶν εἰς γάλα (μέσος ὄρος 1000 λίτραι κατὰ κεφαλὴν) ὑπελογίσθη εἰς 3,000,000,000 λίτρας, ἐξ ὧν 2,000,000,000 διὰ τὴν ἀνθρώπινον κατανάλωσιν εἰς γάλα, τυρὸν καὶ βούτυρον. Πόσον γάλα παρήγαγον τῷ 1865 αἱ 51,994 μὴ ἀροτριῶσαι ἀγελάδες τῆς Ἑλλάδος;

Πρὸς ἐντελῆ κατανόησιν τοῦ κτηνοτροφικοῦ μεγαλείου τῆς Ἀγγλίξ ἀρκεῖ ὁ συνυπολογισμὸς τριῶν μόνον ἐσόδων αὐτῆς, τοῦ προθείου καὶ βοείου κρέατος καὶ τοῦ γάλακτος τῶν ἀγελάδων. Ὑπολογιζομένων ἐνιαυσίως εἰς 8,000,000 τῶν σφαζομένων προβάτων καὶ εἰς 2,000,000 τῶν σφαζομένων βοῶν ἐν Ἀγγλίξ, προκύπτει καθαρόν πρὸς πώλησιν κρέας πρόθειον μὲν 288,000,000 χιλιόγραμμα (μέσος ὄρος 36 χιλιόγρ. κατὰ κεφαλὴν), βοεῖον δὲ 500,000,000 χιλιόγραμμα (μέσος ὄρος 250 χιλιόγρ. κατὰ κεφαλὴν) ἀξίας πρὸς δρ. 1 τὸ χιλιόγρ. ἀμφοτέρω τὰ εἶδη, δρ. 788,000,000. Προστιθεμένης εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο τῆς ἀξίας, τῶν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καταναλισκόμενων ὡς ἐξετέθη 2,000,000,000 λιτρῶν γάλακτος (πρὸς 20 λεπτὰ τὴν λίτραν) δρ. 400,000,000, ἀποτελεῖται τὸ κολοσσικὸν ποσὸν 1,488,000,000 δρ. κατ' ἔτος. Ποῦτος κτηνοτρόφος τῆς Ἑλλάδος εἶδε τοιοῦτο ἀνεῖρον;

Τί πρὸς ὑμᾶς, θὰ εἶπη τις, ἡ Ἀγγλικὴ κτηνοτροφία. Εἶναι δυνατὸν ἡ Ἑλλάξ νὰ συγκριθῇ πρὸς τὸν Ἀγγλικὸν κολοσσόν; Ἐν τούτοις ὑπὸ χωρικὴν ἔκτασιν ἡ κυρίως Ἀγγλίξ μόλις εἶναι ὀλίγον μεγαλειότερα τοῦ διπλασίου τῆς Ἑλλάδος. Δὲν εἶναι ὁ τόπος ὅστις καταπλήττει εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἐντὸς αὐτοῦ δημιουργεῖ. Πόσα ἀντίγραφα ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος! Αὐτὸς ὁ ἐξοχὸς ζῆλος εἰς βελτίωσιν τῶν ζώων δὲν εἶναι ἀλλότριος εἰς τὴν ἱστορικὴν ἡμῶν. Ἀπόδειξις τὰ «μαλακὰ πρόβατα», περὶ τῶν ὁποίων ἐδημηγόρει ὁ Δημοσθένης κατὰ Εὐέργου, τὰ ὑπὸ προσθέτων δερμάτων καλυπτόμενα πρόβατα τῆς Ἡπείρου διὰ τὸ ἔριον αὐτῶν, τὸ ἀρχαῖον τῆς Ἑλλάδος νόμιμον περὶ τοῦ μὴ σφάττειν τὰ πρόβατα πρὸ τῆς μεγαλειότερας εἰς βάρους ὀριμάνσεώς των, ἀρχή

οικονομική μεγάλως διὰ τοὺς πληθυσμούς σημασίας. Ἄλλ' ἔστω, δὲν θέλετε νὰ ἀπενίσχητε τὴν Ἀγγλίαν. Τί ἐμποδίζει ὑμᾶς νὰ ἀποσταθῆτε πρὸς μικροτέρους λαούς; Ἐν Ἑλβετικῇ μία ἀγέλης ζῆ μίαν οἰκογένειαν, συνεταιριζομένου δὲ τοῦ κατὰ μέρος γάλακτος δημιουργοῦνται μεγάλοι τυροποιῆς συνεταιρισμοί. Τῷ 1873 ἐπὶ μὲν 100 κατοίκων εἶχε 37.2 βόας ἢ Ἑλβετικά, 39.4 ἢ Ὀλλανδικά, 54.1 ἢ Νορβηγικά, — διὰ τί μόνον 7.5 ἢ Ἑλλάς; ἐπὶ δὲ 1000 ζώων ἠριθμεῖ 299 βόας ἢ Νορβηγικά, 434 ἢ Ὀλλανδικά, 447 ἢ Ἑλβετικά, — διατί μόνον 38 ἢ Ἑλλάς;

Γ'

Ἐν γένει ἡ φορολογία τῆς κτηνοτροφίας κατὰ κεφαλὰς θεωρεῖται ὑπὸ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὡς τυραννική. Τὸ παράδειγμα τοῦ τυράννου τῶν Συρκακουσῶν, Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου, ἀναφέρεται ἐπὶ ἀναισχυρτικῇ καὶ πικρῇ κριτικῇ. Οὐδαμῶς σήμερον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀπαντᾷται τοιαύτη φορολογία ἐν ἐφαρμογῇ. Ἡ κτηνοτροφία θεωρεῖται ὡς ἀνάγκη εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, «ζῶσα γεωργία» κατὰ Ἀριστοτέλην, καὶ ὡς τοιαύτη ὑπὸ ἑνα καὶ τὸν αὐτὸν νόμον τῆς γῆς διατελῶσα. Ἡ γῆ ἐκείνη, ἥτις ἐπλήρωσε τὸν νόμον τῆς, δύναται νὰ παραγάγῃ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν φρενὸν ἢ ζωτικὸν κερπὸν, χωρὶς ὁ φορολόγος νὰ πιδυπραχμῶσῃ ἰδιαιτέρως.

Ἡ ἐν Ἑλλάδι φορολογία τῆς κτηνοτροφίας εἶναι ἐξἠκολούθησις τῆς Τυραννικῆς δικτατορίας, παραλαβούσα; αὐτὴν ἐκ τῆς Βυζαντινῆς. Οἱ σουλτάνοι, ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς φορολογίας τῶν ζώων, ἐμμήθησαν τοὺς αὐτοκράτορας. Μήπως πύλλαχθ' δὲν εἰσπραττότα ἐπίσης εἰς εἶδος ὁ φόρος τῶν ζώων καὶ διὰ τὴν αὐτοκρατορικὴν καὶ διὰ τὴν σουλτανικὴν πράξιζαν; Εἰς ἐν αἱ σουλτάνοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φθέξουν τοὺς αὐτοκράτορας; εἶναι ἡ φορολογικὴ ἀπληροστικὴ καὶ οἱ ἰδιαιτέρως θησαυρισμαί. Εἰς 800 ἑκατομμύρια δραχμῶν ἀνεβέβηθη ὁ θησαυρὸς τοῦ αὐτοκράτορος Θεοφίλου καὶ εἰς 1250 ἑκατομ. ὁ τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου, χωρὶς νὰ ἐμποδίζηται ὁ συρροτὴς τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὰς ἐκαστοὺς βασιλικὰς

διαδοχὰς καὶ πανηγύρεις, νὰ φωνάζῃ ἐνθουσιωδῶς «Βασιλεῦ οὐράνιε, δός ἡμῖν ἐπίγειον ἀγαθάργυρον βασιλέα τῆ οἰκουμένην». Οἱ ἄλλοι ἦσαν πλεσμένοι ἐκ κοιλίας μητρὸς τῶν δουλοῖ! Ἐνόμιζον, ὅτι διὰ τοιαύτων δεήσεων ἠδύναντο νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὴν βασιλικὴν ἀπογύμνωσιν! Οἱ βασιλεῖς εἶχον ἐνοήσαι τὴν ἐποχὴν τῶν καὶ ἐξηκολούθησαν τὴν δρόμον τῶν. Ἐδίδον τελετὰς, ἐπλήρωνον κήρυκας καὶ κατασκόπους, καὶ ἐν τῷ μεταξύ ἤνελλον γενναίως ἐκ τοῦ βαλκαντίου τοῦ ἐθνικοῦ. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἱστορία τῶν ἀδικησάντων φορολογικῶν ἐπιβαρύνσεων τῆς Βυζαντινῆς βασιλείας. Νομίζει τις ὅτι ὀνειρεῖται, ἀγαπολῶν παλαιούς καιροὺς!

Κατὰ τὴν μακροτίαν τοῦ Roumeville, εἰς 238,000 γρόσια ἦτοι 54,740 δραχμᾶς (πρὸς 23 λεπ. τὸ γρόσιον) ἀνέβαινε τῷ 1816 ὁ ἐνιαύσιος φόρος, τὸν ὅποιον ἐπλήρωνεν ἡ Πελοπόννησος διὰ τὰ ζῶα τῆς εἰς τοὺς *σαλεπῆδες* τοῦ σουλτάνου· πόσον πληροῖται νῦν εἰς τοὺς εἰσπραττάται τοῦ βασιλέως; Ὑποτιθεμένου, ὅτι εἶχε καὶ τότε καὶ νῦν ὅσα κατὰ τὸ 1860, ἦτοι αἰγοπρόβατα 2,204,707, βόας μὴ ἀροσῆρας 40,292, ἵππους καὶ ἡμίονους 47,211, ὄνους 34,609 καὶ χοίρους 78,170, πληροῖται κατὰ τὴν φορολογικὴν κλίμακα, τὴν ὅποιαν διὰ τοῦ νόμου τῆς 22 δεκεμβρίου 1887 ἐψήφισεν ἡ Βουλὴ τῆς μεγάλης περιφέρειας, 1,516,308 δρ. ἦτοι 1 $\frac{1}{2}$ σχεδὸν ἑκατομμύριον ἐπὶ πλέον, ὅπερ ἀποτελεῖ ἐν διαστήματι 72 ἐτῶν αὐξήσει 2,772 τοις $\frac{1}{10}$! Οἱ *σαλεπῆδες* λοιπὸν τοῦ σουλτάνου ἦσαν χριστιανικώτεροι τῶν *σαλεπῆδων* τοῦ βασιλέως!

Ἡ φορολογικὴ περίοδος, τὴν ὅποιαν διατρέχομεν, ὑπερέβη πᾶν μέτρον. Ἀπὸ 7 λεπτῶν δι' ἕκαστον πρόβατον ἢ αἶγα, 12 λεπ. δι' ἕκαστον ὄνον, 13 λεπ. δι' ἕκαστον χοῖρον, 14 λεπ. δι' ἕκαστον ἵππον ἢ ἡμίονον, 20 λεπ. δι' ἕκαστον βοῦν, βούβαλον ἢ ἀγελάδα, τὰ ὅποια κατὰ τὰ ἔτη 1833 καὶ 1834 ἐπλήρωνον οἱ γονεῖς σας, πληρώνετε ὑμεῖς τῷ 1889 δι' ἕκαστον πρόβατον ἢ αἶγα 46 λεπ., ἦτοι πλέον τοῦ ἐξαπλασίου, δι' ἕκαστον ὄνον δρ. 1,50 ἦτοι πλέον τοῦ δωδεκαπλασίου, δι' ἕκαστον χοῖρον δρ. 3,15 ἦτοι πλέον τοῦ εἰκοσιτετραπλασίου, δι' ἕκαστον ἵππον ἢ ἡμίονον δρ. 2,45 ἦτοι πλέον τοῦ δεκαει-

παταπλάσιον, δι' ἕκαστον βοῦν, βούβαλον ἢ ἀγέλαδα δρ. 2,19 ἤτοι τὸ ἑνδεκαπλάσιον. Καὶ ταῦτα μὴ ὑπολογιζομένων τῶν δημοτικῶν φόρων, οἵτινες ἀναβαίνουνσι μέχρι τοῦ πέμπτου τοῦ δημοσίου.

Τοιαύτη φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως ὁρμὴ ἐν οὐδεμιᾷ ἐπικρατείας ἀπαντᾷται πρακτικῆ. Ὁ διανεμητικὸς π.χ. ἔγγειος φόρος τῆς Γαλλίας, προσδιορισθεὶς εἰς 240 ἑκατομμύρια φρ. τῷ 1791, κατέβη εἰς 167 ἑκατομ. τῷ 1871, συνοπολογιζομένων δὲ τῶν προσθέτων ποσοστῶν αὐτοῦ, μόλις τῷ 1875 ὑπερέβη κατὰ 33 ἑκατομ. τὸ ἀρχικὸν τῶν 240 ἑκατομ. ὄριον, ἠύξησε δηλαδή ἐν διαστήματι 85 ἐτῶν κατὰ ἓν ἐβδόμον περίπτου. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος φόρος τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ 2.87 τοῖς % τῷ 1843, ἀναβῆς κατὰ τὰ ἔτη 1846—56 εἰς 4.10—6.10 τοῖς % ἕνεκα τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ἤρχισε μετ' αὐτὸν τὴν εἰζῆς χαρακτηριστικὴν κλίμακα ἐλαττώσεως: τῷ 1858 κατέβη εἰς 2.87 τοῖς %, τῷ 1864 εἰς 2.46 τοῖς %, τῷ 1867 εἰς 2.05 τοῖς %, τῷ 1870 εἰς 1.64 τοῖς %, τῷ 1873 εἰς 1.23 τοῖς %, τῷ 1875 εἰς 0.82 τοῖς %. Αὐτοὶ λοιπὸν οἱ φορολογικοὶ ἐξαπλάσιασμοί, δεκαεπταπλάσιασμοὶ καὶ εἰκοσιτετραπλάσιασμοί, οἵτινες ἀποτελοῦσιν ἐν διαστήματι 57 ἐτῶν τὸ ἐπιστέγασμα τῆς καταπιζούσης τὴν Ἑλλάδα φορολογικῆς πολιτικῆς, εἶναι ἄγνωστοι εἰς τὰ ἀπὸ τοιούτων καὶ τηλικούτων ὑποχρεώσεων προπερευόμενα τῶν ἔθνων. Μήπως εἶναι γνωστοὶ εἰς τὰ ἐρχόμενα κατόπιν; Οἱ πορνικοὶ τοῦ κρατοῦντος ἐν Ἑλλάδι φορολογικοῦ συστήματος δὲν θὰ δυνηθῶσι ποτὲ νὰ ἐνοήσωσι τὸ βῆθος τοῦ στοχασμοῦ τοῦ Οὐσκισον, ὅταν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Ἀγγλικῆς Βουλῆς ἔλεγεν οὗτος: «ἐκείνη εἶναι καλὴ καὶ χρήσιμος πολιτικὴ, ἥτις αὐξάνει τὰ δημόσια ἔσοδα, μετριάζουσα καὶ ὄχι ἐξογκόνουσα τοὺς φόρους».

Αἱ συνέπειαι τῆς βαρυτάτης κτηνοτροφικῆς φορολογίας δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐπέλθουν. Ὅταν ὁ φόρος εἶναι τοιοῦτος, ὥστε πρὸς πληρωμὴν αὐτοῦ τίθεται χεῖρ ἐπὶ τῶν ἀποταμιευμάτων τῆς προτέρας ἐργασίας τοῦ παραγωγοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ὀργάνων τὰ ὅποια αὐτὴ καταρτίζει, ἢ ἐπιστήμη διδάσκει, ὅτι τοιοῦτο-τρόπως στερεοῦν αἱ πηγαὶ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, ἐπέρχε-

ται δὲ ἀμείλικτος ὁ νόμος τῆς καταπτώσεως. Ἐντὸς ἐξαετίας ἀπὸ τοῦ 1860—65, ὁ ἀριθμὸς τῶν προβάτων τῆς Ἑλλάδος κατέπεσεν ἀπὸ 2,539,538 εἰς 1,778,729, ἐλάττωσις 29.95 τοῖς % σχεδὸν κατὰ τὸ τρίτον! Συνοπολογιζομένων δὲ τῶν μικρῶν ζώων (πρόβατα καὶ αἰγες), ἐνῶ κατὰ τὸ 1865 ἔν χωρικῇ ἐκτάσει 50,211 τετραγ. χιλιομέτρων ἡ Ἑλλὰς περιεῖχε 4,067,852 αἰγοπρόβατα, μετὰ παρέλευσιν 25 σχεδὸν ἐτῶν, κατὰ τὴν ἀπαριθμῆσιν τοῦ 1888, ἐν χωρικῇ ἐκτάσει 64,668 τετραγ. χιλιομ. περιεῖχε 6,200,000 τοιαῦτα, ἤτοι κατὰ τετραγ. χιλιομέτρων ἀπὸ 98.36 τῷ 1865 κατέπεσεν εἰς 95.41 τῷ 1888.

Ἡ ἐλάττωσις τῶν μικρῶν ζώων εἰκονίζει τὴν κατάστασιν ἐπαρκῶς. Αὐξήσεις εἰς ἔδαφος καὶ ἐλάττωσις εἰς πλοῦτον! Τῆ ἀληθείᾳ οἱ ἀριθμοὶ εἶναι ὀδυνηρὰ προειδοποιήσεις. Βλέπω, ὅτι ὅλα τὰ ἐλατήρια τῆς κυβερνητικῆς οἰκονομίας συναγωνίζονται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον νὰ τοὺς μεγαλώσουν.

Δὲν εἶναι ἐποφίς τοῦ ἐθνικοῦ βίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλληνικὴ κτηνοτροφία δὲν μακρυνεῖ τὴν ὀπισθοδρομήσιν της. Ἐνῶ τῷ 1864 ἐξήγαγεν ἡ Ἑλλὰς 21,135 ζῶα ἀξίας 593,159 δρ., μετὰ 24 ἔτη τῷ 1887 κατέπεσεν ἡ ἐξαγωγή της εἰς 5,073 ζῶα ἀξίας 35,554 δρ. Ἐλάττωσις εἰς κεφαλὰς μὲν ζώων 16,062, εἰς ἀξίαν δὲ αὐτῶν 557,605 δρ. — Ἐνῶ τῷ 1864 εἰσήγαγεν ἡ Ἑλλὰς 18,150 ζῶα, ἀξίας 1,139,404 δρ., τῷ 1887 εἰσήγαγεν 101,745 ζῶα ἀξίας 2,482,331 δρ. Αὐξήσεις εἰσαγωγῆς εἰς κεφαλὰς μὲν ζώων 83,535, εἰς ἀξίαν δὲ αὐτῶν 1,342,927 δρ. Ἀνεξαρτήτως τῶν λοιπῶν σχετικῶν τῆς κτηνοτροφίας εἰδῶν, μόνον κατὰ τὰ δύο ταῦτα εἶδη, προστιθεμένης τῆς ἀξίας, ἦν ἐστερήθη ὁ τόπος κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν, πρὸς τὴν ἀξίαν, ἣν ἐπλήρωσεν ἐπὶ πλεόν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν, ἰδοὺ ἐθνικὸν πρόστιμον 2 ἑκατομμυρίων δρ. (ἀκριβῶς 1,900,532) διὰ τὰς ἀμαρτίας τῆς Ἑλλάδος.

Αὕτη εἶναι μία γενικὴ ποινή, ἡ ὁποία ἔχει ὁμοίως πολλὰς ἄλλας. Δὲν ἔχω τὸν σκοπὸν νὰ δώσω ὑμῖν τὸ καθολικὸν ἄθροισμα τῆς ἐκμεταλλεύσεώς σας. Μὲ ἐρωτᾶτε, πότε θὰ τελειώσῃ ἡ φορολογικὴ ὁρμὴ. Νομίζω ἀφελέστερον νὰ ἐνδιατρίψωμεν μᾶλλον εἰς τὸ ἰδικαίτερον ποινολόγιόν σας. Εἶναι τόσον σαρφεῖς οἱ νόμοι

τῆς 1 Ἀπριλίου καὶ 22 Δεκεμβρίου 1887! Ἐχετε ἀνάγκην, πρὸς εὐρεσιν ὄφρου καὶ ἀλλαγὴν κλίματος, νὰ μετακινήσῃτε τὰ ποιμνιά σας ἐκ τῆς ἐπαρχίας; πρέπει νὰ προπληρώσῃτε τὸν φόρον σας ἢ νὰ δώσῃτε ἔργου τὴν. Αἱ ἐπαρχίαι, τὰς ὁποίας οἱ ὀλιγαρχικοὶ κατήγγησαν διὰ τὴν ἀντιπροσωπείαν σας, διατηροῦνται πρὸς ἐμπαιγμὸν τῆς συνταγματικῆς ἀρχῆς τοῦ «ἐλευθέρως κινεῖσθαι». Εἰς τὰ ὄρια αὐτῶν σᾶς περιμένουν οἱ ἀναζήσαντες δεκατισταὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, ἵνα σᾶς ἀνοίξουν τὴν διόδον. Καθυστερῆτε τὸν φόρον σας; θὰ πληρώσῃτε 20 τοὶς 0/0 ἐπὶ πλέον καὶ συγχρόνως τόκον ὅπως οἱ πατέρες σας εἰς τὸ Μιρὶ τοῦ σουλτάνου. Δὲν ἐδηλώσατε ἐμπροθέσμως τὰ ζῶα σας ἢ, ἐν τῇ ἀκριβολίχῃ τῶν ἐν αἰς διαιτῶνται ἀκαλλιεργήτων καὶ ὀρεινῶν περιφερειῶν, τὰ ἐδηλώσατε ἐνώπιον ἀναρμοδίου δημάρχου; θὰ πληρώσῃτε τὸν ἀνώτατον ὅρον τοῦ φόρου καὶ τὸ διπλάσιον αὐτοῦ πρόστιμον. Κατηγγέλλητε; Πρέπει νὰ περιμένῃτε τὴν ἡμέραν τῆς δίκης ἐξωθεν τοῦ πταισματοδικείου, διότι οὐαὶ ὑμῶν ἂν δικασθῆτε ἐρήμην, οὐδὲν ἐνδίκον μέσον ἔχετε κατὰ τῆς ἀποφάσεως. Ἀδιάρρορον ἂν οἱ τόποι καὶ ἡ ὄρα τοῦ ἔτους ἀπαιτῶσι τὴν μετακίνησιν τοῦ ποιμνίου σας; μήπως ἐνδιαφέρονται οἱ σαρκοῦνται σας διὰ τὴν συντήρησίν του; Ἐσχηματίσθη περίξ ὑμῶν σπείρα καταγγελέων, ὅτινες, λαμβάνοντες τὸ ἡμισυ τῶν ἐπιβαλλομένων ὑμῶν χρηματικῶν ποινῶν, ἔχουν ἀνάγκην νὰ ζήσωσι δαπάνη ὑμετέρη. Τόσον κυρὸν ἐδίωξαν οἱ σκύλοι σας τοὺς λύκους. Ἦλθεν ἡ ἐποχὴ νὰ διωχθῆτε καὶ ὑμεῖς ἀπὸ τὸ σκυλαλόγιον, τὸ ὅποιον ἔθεσεν ἐπὶ τὰ ἔχνη σας ἡ γαυριῶσα αὐταρχία τῆς Ἑλλάδος.

Πρέπει βεβαίως νὰ ὑπάρχῃ μεγάλη δόσις ἀνηθικότητος εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνου, ὅστις δίδει τὴν κυρίαν ὄψιν εἰς τὴν φορολογικὴν ταύτην πολιτικὴν. Κατὰ πᾶν βῆμα αὐτῆς ἀποκαλύπτεται καὶ νέον αἶσχος. Ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχῃ χαρακτηριστικώτερον τοῦ ἐξῆς: Διηρέθησαν ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς οἰκογενεῖς εἰς δύο μάνδρας· ἡ μία περιέχει τοὺς κακοὺς, τοὺς καταδικασθέντας, τοὺς μὴ δηλώσαντας ἐμπροθέσμως ἢ ἐνώπιον ἀρμοδίου δημάρχου τὰ ζῶα των, καὶ ἡ ἑτέρα τοὺς καλοὺς. Ὅσον περισσώτεροι εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν μάνδραν τῶν κακῶν,

τόσον ἀνώτερον τὸ συμφέρον τῶν λοιπῶν φορολογουμένων, διότι θὰ πληρώσουν οὗτοι μόνον τὸ μετὰ τὴν ἀρραίρεσιν τῆς ἀνωτάτης φορολογίας τῶν κακῶν ὑπόλοιπον τῆς βαρυνούσης τὸ χωρίον των φορολογίας. Ἴδου λοιπὸν οἱ φορολογούμενοι εἰς τὸν χρόνον τοῦ πονηροῦ πνεύματος. Νομίζει τις, ὅτι ἀναγινώσκει μίαν σελίδα τῆς Κολάσεως τοῦ Δάντου. Ἐπὶ τέλους ἀπομένει εἰς τοὺς κακοὺς ἡ τιμὴ, ὅτι εἶναι μᾶλλον φορολογούμενοι!

Δὲν ἐξετάζω τί ἀπομένει ὑμῶν. Πάσχει τὸ ὅλον ἔθνος. Βλέπω προδιαγεγραμμένον σχέδιον, τείνουν ὅλα νὰ ἀρπάσῃ. Αἱ μηχαναὶ δὲν λείπουν, τὰ πλάγια συμφέροντα ἐργηγοροῦν, δὲν ὑπάρχει ἔθνικόν ἱερὸν τὸ ὅποιον δὲν ἐθεθήλωσαν. Τὸ σκοπούμενον εἶναι πῶς νὰ καταστῇ ὁ λαὸς ἀσθενής, καὶ ἄθλιος, καὶ ἀνίκανος νὰ ἀντιστῇ εἰς τὰ βουλευμάτα των. Ζητοῦν κατὰ πρῶτον τὴν περιουσίαν του· γνωρίζουν ὅτι ἡ ἐλευθερία τὴν ἀκολουθεῖ κατόπιν. Εὐρισκόμεθα ἐνώπιον θηρίου, τὸ ὅποιον ἔχει μόνον δὲν ἐχόρτασε, ἀλλ' οὔτε ἐγγὺς εἶναι νὰ χορτάσῃ. Ἐὰν δὲν θραυσθοῦν οἱ ὀδόντες του, θὰ καταφάγῃ πρῶτον τὸ ἔθνος καὶ ἔπειτα ἑαυτό. Τὸ πᾶν συνίσταται εἰς τὴν ταχυτέραν εὐρεσιν τῆς χειρὸς, ἢ ὁποία θὰ τοὺς ἀποσπάσῃ. Ἐπειδὴ εἰσθε ὑψηλότερον εἰς τὸν ὄριζοντα, ρίψατε ἂν βλέμμα εἰς τὰ περίξ. Ὁ ὀφθαλμὸς σας εἶναι καθαρώτερος καὶ ἡ ψυχὴ σας ἐπίσης.

Ἡ φωνὴ μου θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς καλύβας σας, ὀδηγομένη ἀπὸ ἀρχαίας ἀναμνήσεις. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν κατοικεῖ ἡ αἰωνία ἰδέα τοῦ λαοῦ, ἣτις εἶναι ἡ μόνη ἐλπίς τῆς Ἑλλάδος.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ ΚΑΙ ΗΛΙΔΟΣ

Ἐκ τῆς περὶ τοῦ νέου δανείου τῶν 125 ἑκατομμυρίων ἐπιστολῆς τοῦ κ. Οἰκονόμου, δημοσιευθεῖσης ἐν τῷ 149 φυλ. τῆς «Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως» τοῦ ἡγουμένου μηνός (σελ. 161), προέκυψεν ἡ ἀποκάλυψις τῆς βαρυντάτης φορολογίας τοῦ νομοῦ Ἀχαιίας καὶ Ἠλίδος. Φορολογούμενοι τινὲς τῶν Πατρῶν, ἐπιθυμοῦντες περαιτέρω εἶτι

ἀνάλυσιν τοῦ φαινομένου τούτου, ἀπετάθησαν πρὸς τὸν κ. Οἰκονόμον καὶ ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν:

Πρὸς δέκα φορολογουμένους τῶν Πατρῶν.

Ἐν Ἀθήναις 1 Ἰουνίου 1889

Ἐντιμί Κύριοι,

Ἡ περὶ τοῦ νέου δανείου τῶν 125 ἑκατομμυρίων ἀπὸ 15 μαίου ε. ε. ἐπιστολή μου πρὸς τοὺς λαϊκοὺς τῶν Πατρῶν ἤγαγεν εἰς τὸ μέσον τῆς συζητήσεως τὸ περὶ οὐ μὲ ἐρωτᾶτε ζήτημα τῆς φορολογίας τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος. Ὑποστηρίζας ὅτι ὁ νομὸς οὗτος, σχετικῶς πρὸς τοὺς ἄλλους νομοὺς τῆς ἐπικρατείας, φορολογεῖται διπλασίως, ἀπέβλεψα ἀπλῶς εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ ἠνδιαφέροντος, ὅπερ ἔχει εἰς τὴν ἐξακριβωσιν ὑποθέσεως, καθ' ἣν οἱ ἐκμεταλλευταὶ τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τῆς περιστροφικῆς τοῦ εἰρημένου δανείου μηχανῆς, ὠφελοῦνται ἐν τῷ παρόντι μὲν διὰ λαθροχειρίας 13,297,000 φρ., ἐν τῷ μέλλοντι δὲ διὰ παρανομίας 22,646,521 μέχρι 34,062,500 καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦδε τόκους τούτων μέχρι 1,362,500 φρ. κατ' ἔτος. Ὅταν ἐν τμήμα τῆς ἐπικρατείας, ἀναλόγως πρὸς τὰ λοιπά, φορολογῆται διπλασίως, ἔχει τινὰ βεβαίως ἔννοιαν ἢ κατὰ τὰς περιστάσεις μείζων προσοχὴ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐνεργεῖται ἡ χονδρική, οὕτως εἰπεῖν, διαχειρίσεις τῶν δημοσίων χρημάτων.

Ἐν τῇ ἐπιστολή σας παρατηρῶ, ὅτι δυσηρέστησαν ὑμᾶς αἱ ἐναντίον μου ὕβρεις τῶν ὑπουργικῶν ἐφημερίδων. Εἶναι ὁ μόνος τρόπος καθ' ὃν δύνανται νὰ συζητήσωσι. Μήπως ἐπεριμένετε νὰ συνταχθῶσι μεθ' ἡμῶν; Πρέπει νὰ εἴμεθα δίκαιοι καὶ πρὸς φίλους καὶ ἐχθρούς. Ἐκαστὸς ἐκπληροῖ τὸ σύνθημά του. Τὸ δὲ πρόγραμμα ἡμῶν εἶναι ποσοῦτον ριζικόν, ὥστε πρέπει νὰ εἴμεθα ἔσομοι εἰς ὅλας τὰς θυσίας. Αἱ νέαι ἰδέαι δὲν κοιμῶνται ἐπὶ ρόδων, εἶναι ἀδιάλειπτος ἀγὼν.

Πολὺ περισσότερον μὲ συνεκίνησεν ἡ χορδὴ, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπιστολή μου ἔθιξεν ἐν τῇ καρδίᾳ σας. Λέγετε, ὅτι ὁ τόπος εἶναι παραδεδομένος εἰς χεῖρας ληστρικῆς συμμορίας. Δὲν ἔχετε ἄδικον. Ἄδικον ἔχετε, ὅταν ἀφίνητε τὸν λαόν, τῆς ἀπο-

γοητεύσεώς νὰ στενοχωρῆ τὸ ἄσυλον τῶν ἐν τῇ ὥραϊζ ψυχῆ σας κατοικουσῶν ἐλπίδων. Λέγετε, ὅτι ἡ συμμορία ὠχυρώθη εἰς τὸ κέντρον τῆς πολιτείας καὶ δὲν ὑπάρχει ὠργανωμένη δύναμις ἱκανὴ νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατ' αὐτῆς. Αὐτὰ καὶ ὁ Θεοβίτης Ἡλίδος ἔλεγε πρὸς τὸν Θεόν: «Ἰκανούσθω νῦν, Κύριε, λάβε τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐ κρείσσων ἐγὼ εἶμι ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου. Ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, τὰ θυσιαστήριά σου κατέστρεψαν καὶ τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν ἐν ρομφαίᾳ καὶ ὑπολείμματα ἐγὼ μονώτατος». Καὶ ἰδοὺ πνεῦμα μέγα κραταῖον διαλύσιν ἔρη καὶ συντρίβον πέτρας ἐνώπιον Κυρίου, οὐκ ἐν τῷ πνεύματι Κύριος· καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσεισμός, οὐκ ἐν τῷ συσημῷ Κύριος· καὶ μετὰ τὸν συσεισμόν πῦρ, οὐκ ἐν τῷ πυρὶ Κύριος· καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αἰῶνος, λέπτῆς, κήκει Κύριος. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν: «Πορεύου, ἀνάστρεφε εἰς τὴν ὁδόν σου. . . καὶ καταλείψεις ἐν Ἰσραὴλ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν, πάντα γόνατα, ἃ οὐκ ὠκλασαν τῷ Βάαλ, καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ προσεκύνησεν αὐτῷ» (Βασ. Γ' 19). Μήπως νομίζετε, ὅτι ἐξέλιπον ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ ἄνδρες τοῦ λαοῦ αὐτῆς; Ἡξεύρετε πόσοι ἐν περιστάσει δύνανται νὰ κρατήσουν συνήμα καὶ δόρου καὶ ἀσπίδα: Θὰ ἀγωνισθῶσι κατὰ πρῶτον ἐν τῷ νόμῳ· οὐαὶ δὲ εἰς ἐκείνον, ὅστις ἀναγκάσῃ αὐτοὺς νὰ τραπῶσι καὶ εἰς ἄλλο στάδιον.

Ἴνα μελετηθῆ τὸ ἐκ τοῦ δανείου προκύψαν φορολογικὸν ζήτημα τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, δέον νὰ προσδιορισθῶσιν ἀκριβῶς τὰ ὅριά του:

«Τὸ δάνειον τῶν 125 ἑκατομμυρίων, ἔγραφον ἐν τῇ ἀπὸ 15 μαίου ἐπιστολή μου, εἶναι κρικός τῆς ἐκμεταλλευτικῆς ἀλύσεως, ἣτις σφυρηλατεῖται ὑπὸ τὴν φραντασμαγορίαν τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν. Τὸ ἠνδιαφέρον σας εὐρίσκεται ὑπὸ ὄλας τὰς ἀναλογίας τοῦ δεδοκιμασμένου πατριωτισμοῦ, ὅστις ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ Παναχαϊκοῦ ἀναμετροῦ τὰ σημεῖα τοῦ ἐλευθέρου ὀρίζοντος. Ἐν τούτοις ἔχει καὶ τὴν ὀλιγωτέραν αὐτοῦ ὕψιν. Ἀπὸ 1 ἰανουαρίου μέχρι 31 δεκεμβρίου 1888, ἐνῶ τὸ ὄλον κράτος ἐπλήρωσεν εἰς τὰ ταμεῖα καὶ τελωνεῖα αὐτοῦ 75,749,156 δραχ., μόνος ὁ νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος ἐπλήρωσε

νεται, ότι οι λιμένες των Πατρών και του Κατακώλου είναι
 εσωτερική διαμετακομίσις της λοιπής Ελλάδος. Το πλν εν
 τούτοις σπριζεται εις την εμπορικν δύναμιν, την οποίαν οι
 λιμένες ούτοι τεκονίζουν. Εάν αβτη άντη, και ες άλλων
 της επικρατείας νηών η προμηθειά και τούτων της άναγκας,
 τούτο είναι ο ίδιον του εμπόριου γαρκτύρου. Εν τή άκμη
 του άντεχει πρός άλλας της Γνησιεί, εν τή παρική του δν
 άρει ουδδ πρός της έκτου. Το παρδελιμα, όμρ έπεκαέ-
 σθσαν, του Πειραιώς πρός της Αθήνας, είναι εις υπερβολήν
 άτυχέ, διότι ο μιν Πειραιώς είναι ανήν των Αθηνών, εις
 τας όποιαις εν τώ άντώ νηώ τώ πλείστον οι τεκονισμαί του
 άνγκων. Αι δε Πάτραι τίνος λιμήν είναι, έαν δν είναι έαυ-
 τών, και το Κατακώλον έαν δν είναι του Πόρου;

Η δε έτερα έμφη σπριζεται κυρίως εις τόν λόγον ότι,
 επειδή η φορολογικη μονάξ είναι η άντη καθ' άλλου τού νο-
 μού του κώτους, εν τή βίαι άντη παρήδων ο νόμος Α-
 γίας και Ηλιδος πάλιν εις το κώτος, σπριζον ότι είναι εις
 πόρτερος και άλλόλω της περιουσίας του φορολογισται. Εν
 τούτοις η έδτης της φορολογικης μονάδος δεται έξηγέσως,
 διότι είναι τσαι φορολογικη μονάδες έα και τξ φορολογου-
 μένα είδη. Όταν εν παρδελιμακτι εις νηός παρλήν έλιαν
 και έτερος νηός παρλήν σταρίδα, αι φορολογικη μονάδες τού
 έλιου και της σταρίδος δύναται να είναι ται και άφωρε-
 ρους τού νομού. Υφίς δία τούτο να είναι άνήνη η τού
 έλιου εις τόν σταρίδωρον νηών και η της σταρίδος εις τόν
 έλιωφόρον. Η καθ' άλλον τώ κώτος έδτης της φορολογικης
 μονάδος έχει πρακτικν έννοιαν, όαν άφωρ πρώην παρλήνε-
 τον καθ' άλλον τώ κώτος. Πωθέσας, ότι και τα μέτρον βάρους
 εντ μιν τού πορίδωτος τού σταρίδωρόρου νηού εκκωνέσθη η
 φορολογία εις 20 τοις % της άλλας, εντ δε τού πορίδωτος τού
 έλιωφόρου νηού εκκωνέσθη η φορολογία εις 10 τοις % της
 άλλας, άνκαθε να ίαχρηθής, ότι μετξέν των δύο άντων φο-
 ρολογικών μονάδων άντεχει έδτης; Και αν ύμωσθ, ότι και τα
 τών γρόνον της φορολογικης έπιβολής έκήθη και τα μέτρον βάρ-
 ρους τώ άντώ της άλλας πορίδων, άνκαδη 10 τοις %, και δία

12,465,415, άνκαδη τώ έκτω! Μήπως ο παρήνωός του ά-
 πορσού της Ελλάδος; Φορολογείται ώς έκτω και κατο-
 κεται ώς δωδέκατω. Ένωσ λόπον την περιεργίαν έα. Δν
 είθε παρλήν φορολογούμενοι, είθε διαπαλαιώς φορολογούμενοι.
 Όσοι δν έβδωνται εις την έννοιαν της περιδου τούτης,
 δωκόως θα έξηγώσι την τακτικν της παρλήν τού ύμωρ-
 γίου. Τέθειν άντη εις διλήμα, άρ' ένός μιν έχειροκρότη-
 σεν, εντ τή αποκλήσει, την φορολογικν δόξαν τού νομού
 Αγίας και Ηλιδος, άρ' έτέρου δε έσπυσε να γίλωικηση
 τούσ σπριζόντας άντην φορολογικώσ κρημύς. Όσον άφωρ
 τώ πρώτων, εις ημάς άπόκειται να ευχαριστήσαστε δία τα αυ-
 γαρτήρια όσον άφωρ τώ δεύτερον, η καθήμακτικη άριθμία
 σθε άπαλλάσσει από πάλιν νόμον. Εν γένει η μέθοδος των
 διαπατικών πορξέων και έπιδωθητικών ίαγρημώων είναι
 λίαν τερημένη. Ιοάκις και άντην διεργίαν ο πρώτος-
 μένος της ύμωρικης παρλήν εν τή Βουλή, και οι διολι-
 έα εν τοις έργωνδιστοις έπιοις.

Εν τούτοις οι μιν άριθμοί της εν έτει 1888 φορολογίας τού
 νομού Αγίας και Ηλιδος προκώπτουσι έα των περι της τα-
 μνακς και τεκωνικης έπιρξέως έπιτήτων έκχωρε δημοσ-
 έσων. Επομένως ο συνήης εν τώ άνταγώνωτώ ύμωρικώσ
 κωμών δν δύναται να τούσ δικαστήρι; Ταμεια Πατρών
 1,916,400, Παιας 1,411,587, Κακώδωτων 212,835, Αι-
 γασίας 376,601. Ταμιακτι Πατρών 276,819, φεών
 132,487, Αερίων 153,702, Ολίαντων 52,932, Μορτων-
 τών 183,036. Ταμιακτι Πατρών 6,243,919, Κατακώλου
 1,806,107; τώ άλλον 12,466,415 άρ. Αίαν έπών είναι τώ
 άνταγών έν έπιτήρικα, ότι τα δία των τεκωνίων Πατρών
 και Κατακώλου έπιρξέθη δν έπιδωθουσι μέρους τούσ
 κατοίκους τού νομού Αγίας και Ηλιδος. Πωθέσασ, παί-

τό έλαιον καὶ διὰ τὴν σταφίδα, ὑπάρχει ἕκαστος γὰρ δύναμις ἐν τῷ κόσμῳ ἰκανὴ νὰ διατηρήσῃ ἀμεταβλήτους καὶ συμβαδίζουσας διαρκῶς τὰς τῶν δύο προϊόντων τιμὰς; Οἱ συλλογισμοὶ οὗτοι στηρίζονται ἐπὶ γενικῶν θεωρημάτων τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μόνον ἐπὶ ποινῇ παραλογισμοῦ δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ τις.

Ὅσον σημαντικώτερον εἶναι διὰ τινὰ τόπον τὸ προϊόν, τόσον ἡ παρέκκλισις τῆς φορολογικῆς μονάδος ἐξίσχυται μείζονα ἐπιρροήν. Ἐν τῷ νομῷ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος ἡ σταφίς ἀποτελεῖ τὸ κύριον προϊόν. Ποῖοι νόμοι φορολογικῆς ἰσότητος ἐτηρήθησαν μεταξὺ τοῦ προϊόντος τούτου καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἐπικρατείας; Παρατηρῶ μάλιστα, ὅτι οὔτε καθ' ἑαυτὸ τὸ προϊόν τοῦτο διατελεῖ ὑπὸ ἐνιακίαν φορολογικὴν μονάδα. Ἐν μὲν τῇ Ἑπτανήσῳ ἡ σταφίς πληρῶνει 19 τοῖς % ἐπὶ τῆς ἀξίας της μετὰ προσθήκης εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο 15 τοῖς %, ἐν δὲ ταῖς παλαιαῖς ἐπαρχίαις τοῦ κράτους ἀντὶ τῶν πρὸ πενταετίας 11 καὶ 13 δρ. κατὰ χιλιᾶδα λιτρῶν, ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1888 πληρῶνει δρ. 15.75 (Πατρῶν, Αἰτωλίας, Κορινθίας) καὶ δρ. 13.45 (Ἠλείας, Μεσσηνίας, Κυπαρισσίας, Ἀργολίδος κλπ.) μετὰ προσθέτων περιπλέον ποσοστῶν 20 τοῖς % καὶ 5 τοῖς %. Ὑπάρχουσι λοιπὸν τρεῖς διὰ τὴν σταφίδα φορολογικαὶ μονάδες. Ποία, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν ὅλων τῶν περιστάσεων, εἶναι βαρυτέρα μεταξὺ αὐτῶν;

Ὁ ἐπὶ τῆς σταφίδος φόρος συνδέεται πρὸς λίαν πεπλανημένην ἴδεαν περὶ τοῦ εἰσοδήματος τῶν σταφιδαμπέλων. Βεβαίως βῆσις τῆς παραγωγῆς αὐτῶν εἶναι ἡ γεωλογικὴ σύστασις τῶν σταφιδοφόρων περιφερειῶν, ἀλλὰ τὸ ὅλον ἐξαγοράζεται ἀπὸ ἀτρυτῶν κόπων καὶ μεγάλων δαπανῶν. Ὑποθέσατε ὅτι φυτεύετε σταφιδάμπελον ὑπὸ τοῖς μετριωτέροις ὑπολογισμοῖς, μέχρις οὗ αὐτὴ μετὰ ἐπτά ἔτη φθάσῃ εἰς τὴν πλήρη γονιμότητά της, θὰ δαπανήσατε κατὰ στρέμμα 800 δρ. (ἀγορὰ γῆς, φύτευσις, καλλιέργεια, ἐπιστάσις, τόκοι κλπ.) ἐξ ὧν δεῖον νὰ ἀφαιρεθῶσιν 100 περίπου δρ. ἀτελῆς πρόσδοσις κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν. Διὰ τὸν κατόπιν χρόνον ἡ μὲν καλλιέργεια (κλάδος, σκάψιμον, σκόλισμα, χάραγμα, θείωμα, στύλωμα, ἐκφύλλι-

σμα, λίπασμα, τρυγητός, ἐπιστάσις, μεταφορὰ) ἀπαιτεῖ ἐνιαυσίαν κατὰ στρέμμα δαπάνην δρ. 70, εἰς τὴν προσθετός ὁ τόκος τοῦ κεφαλαίου οὐ μόνον αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦ δαπανηθέντος κατὰ στρέμμα κεφαλαίου διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς σταφιδαμπέλου, ἀναδιβαζόμενος (κατὰ μέρος τιθεμένης τῆς τοκογλυφίας) πρὸς 12 τοῖς % εἰς 92 δρ. κατ' ἔτος. Ὡστε δι' ἕκαστον στρέμμα σταφιδαμπέλου ἀπαιτεῖται κατὰ μέσον ὄρον ὀλικὴ δαπάνη 162 δρ. ἐνιαυσίως. Τί παράγει τοῦτο, ἵνα ἱκανοποιῇ τοιαύτας προκαταβολάς; Κατὰ στρέμμα ἐν ταῖς καλλιτέροις σταφιδαμπέλοις παραγωγῇ 1000 λιτρῶν καὶ ἐν ταῖς μετρίαις παραγωγῇ 500 λιτρῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ συνήθης κανὼν. Ἐὰν λάθωμεν ὡς βῆσιν τὰς τελωνιακὰς διατιμήσεις τῶν ἐπιστήμων πινάκων τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος, κατὰ μέσον ὄρον ἡ σταφίς τοῦ 1888 ἐτιμᾶτο πρὸς 175 δραχ. κατὰ χιλιᾶδα, ἐπομένως, ἀφαιρουμένων τῶν κατὰ στρέμμα εἰρημένων ἐκ δρ. 162 δαπανῶν, μένουσι δρ. 13 εἰς ἑκάστην χιλιᾶδα λιτρῶν, ἵνα πληρώσῃ τὸν φόρον της καὶ ἐπειδὴ εἶδομεν ὅτι ἀναβαίνει οὗτος διὰ τὰς παλαιὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους εἰς δρ. 15.75 καὶ δρ. 13.45 μετὰ προσθήκης 20 τοῖς % καὶ 5 τοῖς %, ὁ σταφιδοῦχος τοῦ 1888 συνεπλήρωσεν ἐξ ἑτέρων πόρων αὐτοῦ τὸν φόρον τοῦ δημοσίου. Ταῦτα ἀφορῶσι τὴν παραγωγὴν τῆς καλλιτέρας σταφιδαμπέλου, ἕκαστον στρέμμα τῆς ὁποίας παράγει χιλιᾶδα λιτρῶν. Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν μετρίων σταφιδαμπέλων, τῶν παραγουσῶν 500 λίτρας κατὰ στρέμμα, ὑπέστησαν ἀλήθῃ πανωλεθρίαν, διότι πρὸς παραγωγὴν μιᾶς χιλιᾶδος λιτρῶν σταφίδος ἐκαλλιέργησαν δύο στρέμματα σταφιδαμπέλου, δαπανήσαντες δὲ 324 δρ. καὶ λαβόντες μόνον 175, ἐζημιώθησαν τὴν διαφορὰν 149 δρ., περιπλέον δὲ ἐπλήρωσαν καὶ τὸν εἰρημένον φόρον τοῦ δημοσίου. Ἐκθέτω τὰς γενικὰς γραμμὰς, οἱ δὲ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι δύναται νὰ εὗρωσι τὴν ἐν αὐταῖς οἰκίαν ἕκαστος θέσιν. Τοιαύτη εἶναι, ἀνεξαρτήτως τῶν ἰδικιτέρων κινδύνων τῆς σταφίδος, ἡ πραγματικὴ εἰκὼν τῶν σταφιδοφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν χειροκροτοῦν οἱ ἐκμεταλλευταὶ αὐτῆς.

Ὁμιλοῦσι περὶ φορολογικῆς ἰσότητος καὶ περὶ ἀναλογικῆς

τὰς τελωνιακὰς τοῦ 1888 τιμὰς τῆς σταφίδος πρὸς 10.40 τοὺς % . Ὑποθέσατε, ὅτι πίπτουσιν αἱ τιμαὶ αὐταὶ εἰς τὸ ἡμισυ, καὶ ἰδοὺ ὁ φόρος τῆς σταφίδος διπλασιάζεται εἰς δραχ. 20.80 τοὺς % . Ἐνώπιον τοιοῦτου φόρου ἡ τουρκικὴ δεκάτη εἶναι ἄγγελος. Ἐνθυμῆται τις καὶ ἕκων τὸν φόρον, τὸν ὅποιον ὀλόκληρος ἡ σταφίς τῆς Πελοποννήσου ἐπλήρωνε τῷ 1816, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Rouquerville (τομ. 6, σελ. 220), εἰς τὸν Σουλτάνον. Ὑπελογιζέτο εἰς 57.400 γρόσια, ἧτοι 13,202 δρ. Τί πληρῶνει νῦν; Ἀραιουμένου τοῦ $\frac{1}{20}$ διὰ τὰς ἐκτὸς τῆς Πελοποννήσου σταφιδοφόρους τοῦ παλαιοῦ κράτους περιφέρειας, ὁ κύριος καὶ πρόσθετος φόρος τῆς σταφίδος προϋπελογίσθη διὰ τὸ ἔτος 1888 εἰς 3,710,625 δρ. Βεβαίως ἡ σταφιδοφυτεία κατὰ τὸ διάστημα τῆς διελευσῆς ἑβδομηκονταετίας ἔλαβε τεραστίως διαστάσεις. Ὅταν ὅμως ἀναλογισθῆ τις τὰς κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ αἰῶνος μέχρις 100 καὶ ἐπέκεινα ἰσπανικῶν ταλλήρων ἀναβαινούσας τιμὰς τῆς σταφίδος κατὰ χιλιάδα, δύναται νὰ συγκρίνῃ μεταξὺ τοῦ τουρκικοῦ δεσποτισμοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ ἐρμακροδίτου δεσποτισμοῦ τῶν Ἀθηνῶν, ποῖος περισσότερον εἶναι ἀδηφάγος. Νομίζει τις, ὅτι φωτογραφουῦνται αἱ φορολογικαὶ ἡμέραι τῶν Βυζαντινῶν κληροκτόρων, αἵτινες τόσον πολὺ ἐδοθήθησαν τὰ σχέδια τοῦ κατακτητοῦ!

Ἐπὶ τοῦ ὅλου ἐν ἔτει 1888 ἐπληρώσατε εἰς τὰ ταμεῖα καὶ τελωνεῖα τοῦ νομοῦ 12,466,415 δρ. Ἡ ἀναλογία πρὸς ἕκαστον κάτοικον αὐτοῦ εἶναι δρ. 59.36. Τί πληρῶνουν οἱ ἄλλοι λαοί; Θὰ φέρω εἰς σύγκρισιν τέσσαρας λαοὺς, ἐξ ὧν οἱ δύο δημοκρατικοὶ καὶ οἱ δύο συνταγματικοί. Ἐκλέξατε μεταξὺ αὐτῶν, διότι δὲν πιστεύω νὰ σὰς ἀπατώσιν οἱ ἐν Ἀθήναις διακωμωδούμενοι τύποι. ὑπὸ τοὺς ὁποίους κυβερνᾷ ἡ μῆλλον ἀγαλάνωτος αὐταρχία. Α'. — Ἑλβετία, πληθυσμὸς 2,816,104, δημόσια εἰσπράξεις 48,392,697 φρ. τῷ 1885, ἀναλογία 17 φρ. καθ' ἕκαστον κάτοικον. — Ἡνωμέναι πολιτεῖαι, πληθυσμὸς 50,445,336, δημόσια εἰσπράξεις 1,575,000,000 φρ. τῷ 1885, ἀναλογία 31.48 καθ' ἕκαστον κάτοικον. Β'. — Βέλγιον πληθυσμὸς 5,784,958, δημόσια εἰσπράξεις 201,669,728,

τῷ 1886, ἀναλογία 34.86 καθ' ἕκαστον κάτοικον. — Ἀγγλία πληθυσμὸς 37,064,052, δημόσια εἰσπράξεις 2,203,375,000 φρ. τῷ 1887, ἀναλογία 59.44 καθ' ἕκαστον κάτοικον.

Ἡ διὰ τὴν ὁποίαν λοιπὸν σὰς συνεχέρονσαν φορολογικὴ φιλοδοξία σας φθάνει τὴν ἀγγλικὴν, ὑπερβαίνει τὴν βελγικὴν, εἶναι διπλασία σχεδὸν τῆς ἀμερικανικῆς καὶ υπερτριπλασία τῆς ἑλβετικῆς! Τί λαμβάνετε εἰς ἐπιστροφὴν ἀπέναντι τοιοῦτων θυσιῶν; Ἔχετε πολιτεῖαν; «πόλις σὺ εἶσθ', ἧτις ἀνδρὸς εἶσθ' ἐνός.» Ἔχετε ἐκκλησίαν; ἔχετε στρατόν; ἔχετε διοίκησιν; ἔχετε δικαιοσύνην; Ἐγὼ βλέπω, ὅτι ἀπὸ πρῶτης μέχρις ἐσπέρας δὲν ἔχετε παρὰ ἐμπαιγμούς; Σὰς παρέλαβον ἐλευθέρους, καὶ ἐννοοῦν νὰ σὰς κυβερνήσουν ὡς δαρυαλώτους. Ποῖαν δὲ σχέσιν ἔχει ἡ φορολογία σας πρὸς τὸ γενικὸν εἰσόδημά σας; Ἐὰν ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὰ εἰς πολλὰς δεκάδας δισεκατομμυρίων ἀναδιβαζόμενον ἔθνικόν εἰσόδημα τῆς Ἀγγλίας, τὸ ἔθνικόν εἰσόδημα τοῦ Βελγίου ὑπολογίζεται εἰς 4 δισεκατομμύρια φρ., ἐκ τῶν ὁποίων ἀναλογεῖται πρὸς ἕκαστον μὲν ἑκατομμύριον κατοίκων τοῦ 800 ἑκατομμύρια, πρὸς ἕκαστον δὲ κάτοικόν τοῦ 800 φρ. Πόσον εἶναι τὸ ἔθνικόν εἰσόδημα τῆς Ἑλλάδος; Ἄλλοτε ἀπέδειξα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ὅτι ἡ οικονομικὴ δύναμις τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸ τρίτον τῆς Βελγικῆς. Ἀναλόγως τὸ ἔθνικόν εἰσόδημα τῆς Ἑλλάδος εἶναι 320 ἑκατομμύρια, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναλογεῖται πρὸς ἕκαστον μὲν ἑκατομμύριον κατοίκων τῆς 160 ἑκατομμύρια, πρὸς ἕκαστον δὲ κάτοικόν τῆς 160 δρ. Λοιπὸν ἐπὶ εἰσοδήματος 800 φρ. ἐν Βελγίῳ πληρῶνει ὁ Βέλγος 34.86, καὶ ἐπὶ εἰσοδήματος 160 δρ. ἐν Ἑλλάδι πληρῶνει ὁ Ἀχαιὸς 59.36, πλέον δουλ. τοῦ τρίτου! Τί μένει διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῶν οἰκογενειῶν ὑμῶν! Τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, ὁ ποιμὴν ἀφίνει πλείοτερον γάλα εἰς τὰς προβατῖνας τοῦ διὰ τὰ νεογνά των.

Ἡ βερυτάτη αὕτη φορολογία ἀποτελοῦσα, κατὰ βαθμοὺς, κοινὸν φαινόμενον ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος, λαμβάνει τεραστίως διὰ τὸν νομὸν Ἀχαιῶν καὶ Ἠλιδος διαστάσεις, διότι τὰ ἐν αὐτῷ ἀπαταμιεύματα προκηρουμένης ἐργασίας εἶναι ἀφρονώτερα καὶ μᾶλλον πεποικνωμένα. Ἐκεῖνο τὸ λεγόμενον

μετά τὴν ἐπανόστασιν τοῦ 1821 ὑπὸ τῶν ἐφορμώντων εἰς τὰς κοινότητάς σας ὀργάνων τῆς ἀναρχίας «κόττα πῆτα», ἐφαρμόζεται νῦν διὰ τῶν ἐπισήμων τῆς πολιτείας τύπων συστηματικῶς ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις ἀναρχικῶν, ἀποτελούντων νέον εἶδος ὀργανωμένης ἀναρχίας. Τὸ σύστημα τῶν ἀπεκαλύφθη τελείως εἰς τὴν Ἑλλάδα. Θυμὸς τῶν εἶναι τὸ χρέμα. Δὲν αἰσθάνονται ἄλλαν ἀρμονίαν, εἰμὴ τὸν ἦγον τοῦ νομίσματος.

Σὰς χρεῖζον ὅλας τῆς ἰδέας, ἀκοῦνται εἰς μόνα τὰ χρέματα καθ' ὅλην τὴν παράταξιν αὐτῶν. Δὲν ὑπάρχει σημεῖον, τὸ ὅποιον δὲν ἐρύπανε τὸ βδελυρὸν τῶν πάθος. Αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸν ἀκορονομασὶν λίθον ὅλων τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν. Ἐντὸς αὐτοῦ κυλῶνται ὅλοι οἱ δανειστικοὶ καὶ σιδηροδρομικοὶ θραύμασθῶν, οἱ κλασθῆσθῶν αὐτοὶ συνδυασμοὶ τοῦ πονηροτέρου πλοῦτου. Ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰ δάνεια, εἶδατε τὴν χεῖρά τῶν πόσον βαθέως τὴν ἔθεσαν εἰς τὸ δάνειον τῶν 125 ἑκατομμυρίων. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τοὺς σιδηροδρόμους, πῶς φαίνονται ὑμῖν τὰ ἄγρια ἐνστικτα, τὰ ὅποια ὁ σιδηροδρόμος Ἀθηνῶν—Λαρίσσης ἤγειρεν εἰς τὰς τάξεις τῆς κυβερνητικῆς συμμορίας; Ἐκ τῶν φωνῶν τῆς νομίζει τις, ὅτι εὐρίσκειται πλησίον στρατοπέδου καννιβάλων. Μόνος ὁ φῶθος τῆς ἀντιποτεύσεως ἐμπαιδίζει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ νὰ ἀλληλοσπαρχθῆ. Περὶ πόσον δεκάδων ἑκατομμυρίων πρόκειται ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ τούτῳ; Ἀρκεῖ τὸ δαίγμα τοῦ σιδηροδρόμου Μύλων—Καλαμών, τὸν ὅποιον ὑπελόγησαν εἰς 113,513 φρ. κατὰ χιλιόμετρον. ἐνῶ ὅμοιοι σιδηροδρομοὶ κατασκευάζονται δι' 75,600 φρ. ἐν Γερμανίᾳ, 70,000 ἐν Βελγίῳ, 55,500 ἐν Γαλλίᾳ καὶ 50,000 ἐν Σουηδίᾳ. Κατὰ τὴν σουηδικὴν διατίμησιν, θὰ ἤρκοιεν διὰ τὸν σιδηροδρόμον Μύλων—Καλαμών 9,000,000 φρ., ἢ δὲ Ἑλλάς πληρώνει 24,000,000! Ἔχετε τρόπον τινά, νὰ ἀνακαλύψῃτε τὰς ἐπὶ τῶν οὕτω ὑπεξαιρεθέντων 15,000,000 φρ. μεριδας τῶν μεγάλων διαχειριστῶν αὐτῆς;

Ἀποφεύγουσιν ὡς τὰς ἀμαρτίας τῶν τὴν ἐπέτασαν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων, καὶ ὁμῶς αὐτὰ ἀποτελοῦσι τὴν οὐσίαν ὅλων τῶν λοιπῶν. Εὐχερηστότεροι εἶναι εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν φορολογικῶν δογμάτων τῶν. Ἡ Ἑλλάς, σὰς

λέγουσιν, εἶναι δεκτικὴ μείζονος ἔτι φορολογίας. Ἐκείνος ὁ ἐνθουσιασμός τῶν διὰ τὴν ἀποκλύψιν τῆς διπλασίας φορολογίας σας εἶναι σκληρὰ προειδοποιήσας, ὑπὸ τὴν ὅποιαν, τίς οἶδε, ποῖα κρύπτονται σχέδια, νὰ σὰς ἐλαφρώσωσιν ἔτι μᾶλλον ἐκ τῆς ὑπερβαλλούσης κατ' αὐτοὺς περιουσίας σας! Ὁμολογῶ ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὅτι ἀποκαλύπτων τὸ βάρος τῆς φορολογίας σας, δὲν ἐσκόπουεν νὰ ἐρεθίσω τὰ νεῦρα τῶν λυμαινομένων τὴν Ἑλλάδα φορολόγων. Ἀμίμητος εἶναι ὁ τόνος, ἐρ' ὃ κοινωνοῦσιν οὗτοι εἰς τὰ σατανικὰ σχέδια τῶν. Ὅσοφ πλείότερον, λέγουσιν, φορολογεῖται λαός τις, τόσῳ ἰσχυρότερον κεντῶνται τὰ βιομηχανικὰ ἐλατήρια αὐτοῦ. «Μοναδικὸς τρόπος, κατὰ τὸν Ρόσσην, διεγέρσεως τῆς βιομηχανίας τὸ ἀραιρεῖν τὰ μέσα, διὰ τῶν ὅποιων δύναται αὐτὴ νὰ γείνη πλέον δραστηκὴ!» Ὑπὸ πολιτικὴν δὲ ἐποψίν ὑποθέτουσιν, ὅτι οἱ βαρεῖς φόροι ἐξασφαλίζουν τὴν βασιλείαν τῶν ἐν τῇ ὑποταγῇ τοῦ λαοῦ, ὅσοις, κατατρυχόμενος ὑπὸ τῶν ἀναπτυσσομένων ἡμεροθίων ἀναγκῶν, δὲν ἔχει οὕτω καιρὸν νὰ σκεφθῆ περὶ πολιτικῆς φιλοτιμίας.

Παράδοξος συνάντησις τῶν ἄκρων! Ἄστε, δάτε γροῖματα καὶ μετ' ὀλίγων θὰ ἐγχετὲ σάθηρα. Ἴδου τὸ κοινὸν ἐγκόλιον τυράννων καὶ τυραννομένων! Οἱ πρῶτοι νομίζουσιν, ὅτι ἀραιραῖντες τὰ χρέματα τοῦ ἔθνους καθιστῶσιν αὐτὸ δουλικώτερον. Οἱ δεῦτεροι βλέπουσιν, ὅτι ἐπὶ τέλους ὁ σίδηρος εἶναι τὸ μόνον κατατρυγίον αὐτῶν. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ δάκτυλος τοῦ Ὑψίστου γράφει ἀδικόπως τὰς μυστηριώδεις ἀπορήσεις του. Ἄς ἀποκαλυφθῶμεν εὐλαθῶς πρὸ τῆς ὑπερτάτης δικαιοσύνης αὐτῶν.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν νόμων ΦΑ' τοῦ 1859, ΑΣΞ' τοῦ 1885, ΑΥΚ' καὶ ΑΥΗΓ' τοῦ 1887 καὶ τῶν ἀπὸ 19 δεκεμβρίου 1864 καὶ 12 ἀυγούστου Β. διατάγματων, ἡ κυβέρνησις προέβη διὰ τοῦ ἀπὸ 24 ἰουνίου 1889 διατάγματός τῆς ἀρ' ἐνός

μὲν εἰς τὴν κατάρτησιν τῶν ἀπὸ 31 μαΐου καὶ 23 ἰουνίου 1886 Β. διατάγματων καὶ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ἀπὸ 6 ἰουνίου 1859 Β. διατάγματος, ἀρ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς ἐπικρατείας εἰς δώδεκα περιφερεῖς οἰκονομικῶν ἐπιθεωρήσεων, ὀρίσασα συγχρόνως τὴν ἀρμοδιότητα καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῶν.

Α'. — Ὅσον ἀφορᾷ τὰς νέας περιφερεῖς τῶν οἰκονομικῶν ἐπιθεωρήσεων, ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὸν νομὸν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἐκτὸς τῶν δήμων Παιραιῶς, Αἰγίνης καὶ Ἀγκυστρίου, μὲ ἔδραν τὰς Ἀθήνας. Ἡ δευτέρα περιλαμβάνει τοὺς νομοὺς Ἀργολυδοκορινθίας καὶ Ἀρκαδίας, ἐκτὸς τῶν δήμων Τροιζήνης, Ὑδρας, Μεθάνων, Δρυόπης, Σπετσῶν, Κρανιδίου, Ἐρμιόνης καὶ Διδύμων, μὲ ἔδραν τὸ Ναύπλιον. Ἡ τρίτη περιλαμβάνει τοὺς δήμους Παιραιῶς, Αἰγίνης, Ἀγκυστρίου, Τροιζήνης, Ὑδρας, Μεθάνων, Δρυόπης, Σπετσῶν, Κρανιδίου, Ἐρμιόνης καὶ Διδύμων μὲ ἔδραν τὸν Παιραιῶν. Ἡ τετάρτη τὸν νομὸν Κυκλάδων μὲ ἔδραν τὴν Σύρον. Ἡ πέμπτη τοὺς νομοὺς Φθιωτιδορωκίδος καὶ Εὐβοίας μὲ ἔδραν τὴν Λαμίαν. Ἡ ἕκτη τὸν νομὸν Λαρίσης μὲ ἔδραν τὴν Λάρισσαν. Ἡ ἑβδόμη τὸν νομὸν Τρικάλων μὲ ἔδραν τὴν Καρδίτσαν. Ἡ ὄγδοη τοὺς νομοὺς Αἰτωλοακαρνανίας καὶ Ἄρτης καὶ τὴν νῆσον Λευκάδα, μὲ ἔδραν τὴν Βόνιτσαν. Ἡ ἐνάτη τὸν νομὸν Κερκύρας, ἐκτὸς τῆς νήσου Λευκάδος, μὲ ἔδραν τὴν Κέρκυραν. Ἡ δεκάτη τοὺς νομοὺς Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου μὲ ἔδραν τὸ Ἄργαστόλιον. Ἡ ἑνδεκάτη τὸν νομὸν Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος μὲ ἔδραν τὰς Πάτρας. Ἡ δωδεκάτη τοὺς νομοὺς Μεσσηνίας καὶ Λακωνίας μὲ ἔδραν τὰς Καλάμας. Εἰς ἐκάστην περιφέρειαν διορίζεται εἰς οἰκονομικῶς ἐπιθεωρητῆς.

Β'. — Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρμοδιότητα καὶ τὰ καθήκοντα τῶν οἰκονομικῶν ἐπιθεωρήσεων, ἡ μὲν ἀρμοδιότης ἐπεκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ὑπαλλήλων, τῶν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, τὰ δὲ καθήκοντα τῶν οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν ὀρίζονται ὡς ἑξῆς:

α') νὰ ἐρευνῶσι καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τῶν, ἐὰν ἐκτελῶνται μετ' ἀκριβείας οἱ νόμοι περὶ βεβιωσέως καὶ εἰσπρά-

ξέως τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων, ἐὰν προστατεύονται προσηκόντως τὰ ἐθνικὰ καὶ τὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου κτήματα καὶ ἐὰν εἶναι ἀγρυστος ἢ ἐπιτήρησις διὰ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ καταδίωξιν τῶν παραβάσεων τῶν φορολογικῶν νόμων, νὰ συννοῶνται πρὸς τὰς κατὰ τόπον ἀρμοδίους ἀρχὰς διὰ τὴν ἐπιτευξιν ἀποτελεσματικωτέρας ἐνεργείας καὶ νὰ προκαλῶσιν, ὅσῳκις τὸ νομίζωσιν ἀναγκαῖον, τὴν παρέμβασιν τοῦ ὑπουργείου, καὶ

β') νὰ ἐπιθεωρῶσι, συνεπιεὶς ἐκάστοτε διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν τμημάτων καὶ τὰ γραφεῖα τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητά των ὑπαγομένων ὑπαλλήλων, νὰ ἐξελέγχωσιν ἐν γένει καὶ καθ' ὅλα τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν τῶν ὑπαλλήλων τούτων, νὰ βεβαιῶνται διὰ πρωτοκόλλου τὴν οὕτως ἐξακριβωθείσαν διὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως κατάστασιν καὶ νὰ φωτίζωσι περὶ αὐτῆς τὸ ὑπουργεῖον.

Εἰς κατεπειγούσας περιστάσεις καὶ ἐὰν ἐκ τῆς ἀναβολῆς ἐπίκειται κίνδυνος εἰς τὰ δημόσια συμφέροντα, καθῆκον αὐτῶν εἶναι ἐπίσης, εὐθύς ὡς λάθωσι βασίμους ὑπονοίας, νὰ προβαίνωσιν οἰκοθεν εἰς παρομιίας ἐξετάσεις, ὁρεῖλουσιν ὅμως ἅμα μὲν τῇ ἐνάρξει αὐτῶν νὰ εἰδοποιήσωσι τὸ ὑπουργεῖον, ἅμα δὲ τῷ πέρατι νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς αὐτὸ μετὰ ἑπιταλογημένης ἐκθέσεως τὸ ἀποτέλεσμα.

Τὸ προκείμενον διάταγμα δὲν περιλαμβάνει τὰς ἐπιθεωρήσεις τῶν δασῶν, αἱ περιφέρειαι, αἱ ἔδραι καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ὁποίων κανονισθήσονται δι' ἰδιαίτερου διατάγματος.

ΔΗΜΟΣΙΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 1889

Ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ἐπισήμων πινάκων τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν αἱ κατὰ τὸ πρῶτον τετράμηνον τοῦ 1889 δημοσίου εἰσπράξεις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους τούτου ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

Α'. Ἄμεσοι φόροι. α') φόρος ἐπὶ τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν προϋπολογίσθη 2,527,200 δρ. εἰσπράχθησαν 1,667, 6')

ἐπὶ τῶν περιβολίων καὶ βοσκῶν προὔπ. 207,418, εἰσεπρ. 0, γ') ἐπὶ τοῦ ἐλαίου πρ. 453,600, εἰσεπρ. 0, δ') ἐπὶ τοῦ οἴνου πρ. 2,808,000, εἰς. 0, ε') ἐπὶ τῆς σταφίδος εἰσπραττόμενος φόρος εἰς τὰ τελωνεῖα πρ. 3,682,800, εἰς. 0, στ') ἐπὶ τῶν σῦκων ὁμ. εἰς τὰ τελωνεῖα πρ. 336,960, εἰς. 0, ζ') ἐπὶ τοῦ παραγομένου καπνοῦ πρ. 350,460, εἰς. 30,076, η') ἐπὶ τῶν λακωνικῶν προϊόντων εἰσπραττόμενος εἰς τὰ τελωνεῖα πρ. 108,000, εἰς. 0, θ') ἐπὶ τῶν κουκουλίων ὁμ. εἰς τὰ τελωνεῖα 27,000, εἰς. 0, ι') ἔγγειος φόρος ἐπὶ τοῦ εἰς τὰ τελωνεῖα φορολογουμένου οἴνου δυνάμει τοῦ ΔΦΛΘ νόμου τοῦ 1887 πρ. 63,000, εἰς. 0, ια') ἐπὶ τῶν προϊόντων Ἑπτανήσου φορολογουμένων εἰς τὰ τελωνεῖα πρ. 2,419,888, εἰς. 770,806, ιβ') ἐπὶ τῶν ζώων πρ. 2,850,000, εἰς. 2,753, ιγ') ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων πρ. 2,508,000, εἰς. 15,292, ιδ') ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν πρ. 2,305,641, εἰς. 2,631, ιε') ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος ἀνωνύμων ἐταιριῶν πρὸς 5 καὶ 3 τοῖς $\frac{0}{10}$ πρ. 325,000, εἰς. 0, ις') ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου τῶν καλλιεργουμένων μεταλλείων πρὸς 5 τοῖς $\frac{0}{10}$ πρ. 80,000, εἰς. 0.

Β'. *Φόροι καταναλώσεως*: α') τελωνειακὸς δασμὸς εἰσαγωγῆς πρ. 24,115,500, εἰς. 5,997,286, β') δικαίωμα καταναλώσεως καπνοῦ κλπ. πρ. 4,875,000, εἰς. 1,324,077, γ') δικαίωμα ἐπὶ τῶν πνευματικῶν πωτῶν πρ. 1,364,200, εἰς. 23,789.

Γ'. *Τέλη*: α') ἀντίτιμον σφραγιστοῦ χάρτου πρ. 8,200,000, εἰς. 2,635,593, β') τέλη ὑπερβάλλοντα πρ. 300,000, εἰς. 130,953, γ') τέλη ἐπὶ τῶν ἀποδείξεων μερισμάτων ἀνωνύμων ἐταιριῶν πρ. 150,000, εἰς. 1,713, δ') ἐπὶ τῶν εἰστηρίων θεάτρων πρ. 50,000, εἰς. 12,081, ε') ἐπὶ τῶν εἰστηρίων ἀεροπλοίων πρ. 175,000, εἰς. 29,693, ς') ἐπὶ τῶν εἰστηρίων σιδηροδρόμων πρ. 200,000, εἰς. 27,150, ζ') τέλη κληρονομικὰ δι' ἀποφάσεων βεβαιούμενα πρ. 40,000, εἰς. 0, η') τέλη προξενικὰ πρ. 650,000, εἰς. 88,754, θ') ὑπερπίησις τῶν εἰς μεταλλικὴν καὶ συνάλλαγμα ἀποστελλομένων εἰσπραξέων ἀπὸ τελῶν προξενικῶν πρ. 60,000, εἰς. 0, ι') τέλη γραμματσοῦ καὶ ἐπιστολικῶν δελταρίων πρ. 1,100,000,

εἰς. 390,575, ια') τέλη ταχυδρομικῶν ἐπιτηγῶν πρ. 25,000, εἰς. 11,726, ιβ') τέλη ταχυδρομικῶν δικατίων πρ. 100,000, εἰς. 0, ιγ') τέλη τηλεγραφικὰ πρ. 916,850, εἰς. 181,265, ιδ') τελωνιακὸς δασμὸς ἐξαγωγῆς πρ. 5,000, εἰς. 996, ιε') ποινικὰ τέλη, ἔξοδα καὶ πρόστιμα πρ. 700,000, εἰς. 72,230, ις') ποινὰ ἐν λαθρομετρίᾳ πρ. 120,000, εἰς. 21,381, ιζ') ποινὰ ἐπὶ παραβάσει φορολογικῶν νόμων πρ. 100,000, εἰς. 2,015, ιη') πρόστιμα τέλη 20 τοῖς $\frac{0}{10}$ ἐπὶ ἐσόδων ἐκπροθέσεως ἀποτιμῶν πρ. 400,000, εἰς. 0, ιθ') τέλοι ὑπερμετρικῆς ἐκπροθέσεως ἀποτιμῶν δημοσίων ἐσόδων πρ. 300,000, εἰς. 101,301, κ') τέλοι ὑπερμετρικῆς ἐκπροθέσεως ἀποτιμῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐσόδων πρ. 10,000, εἰς. 2,701, κα') ἀντάλλαγμα ἀπαλλαγῆς ἐν τῆς στρατιωτικῆς ὑπερσίσε πρ. 700,000, εἰς. 100,335, κβ') δικαίωμα στατήρος καὶ καθῶς Ἀθηναίων καὶ Πειραιῶς πρ. 80,000, εἰς. 13,265.

Δ'. *Μακροπώλησις*: α') ἀντίτιμον πωλουμένου σιγαροχάρτου ἐν τοῖς καπνικοπτησίαις πρ. 2,400,000, εἰς. 618,076, β') ἀντίτιμον πωλουμένου σιγαροχάρτου ἐν τοῖς παραισίαις πρ. 10,000, εἰς. 921, γ') ἀντίτιμον πωλουμένου παραισιχάρτου πρ. 300,000, εἰς. 28,606, δ') ἀντίτιμον πωλουμένου πυρεταίου πρ. 700,000, εἰς. 47,585, ε') ἀντίτιμον πωλουμένου παραισιχάρτου πρ. 4,108,000, εἰς. 428,389, στ') ἀντίτιμον πωλουμένου ἄλατος πρ. 2,100,000, εἰς. 50,716.

Ε'. *Πρόσδοκος ἠμετέρας κτημάτων, καταστημάτων, καὶ ἐπιμερισμάτων*: 1) ἐπιμεριστικὰ ἀκινήτων ἰθακῶν: α') ἐπιμεριστικὰ σπυρομένων ἰθακῶν γαιῶν πρ. 70,000, εἰς. 0, β') ἐνοίκια ἰθακῶν ἐλαιοδένδρων πρ. 1,500, εἰς. 0, γ') ὁμ. ἰθακῶν σταφιδίων καὶ ἀμπέλων πρ. 100, εἰς. 0, δ') ὁμ. ἰθακῶν βοσκῶν πρ. 44,000, εἰς. 4,413, ε') ὁμ. ἰθακῶν περιβολίων πρ. 156, εἰς. 0, στ') πρόσδοκος ἰθακῶν βελτιωθῶν γαιῶν πρ. 4,000, εἰς. 715, ζ') ἐνοίκια ἰθακῶν κτήματις Ρούθ πρ. 6,000, εἰς. 0, η') ὁμ. ἰθακῶν γαιῶν ἱεραροβίης καὶ Τίρων πρ. 57,246, εἰς. 0, θ') ὁμ. σπυρομένων ἰθακῶν γαιῶν ἠμεριστῶν λαϊκῶν πρ. 2,500, εἰς. 0, ι') ὁμ. διαφόρων ἄλλων ἰθακῶν κτημάτων πρ. 30,000, εἰς. 4,138, ια') ὁμ. ἰθακῶν ἱεραροβίων πρ. 12,232, εἰς. 107, ιβ') ὁμ. ἰθακῶν μύλων, κτηρίων καὶ ἔργαστειῶν πρ. 29,000, εἰς. 4,092, ιγ') ὁμ. κτημάτων κατακαυθέντων πρὸ δημοσίου πρ. 450, εἰς. 0, ιδ') ὁμ. ἰθακῶν ὕδατων πρὸς ἄρδυσιν πρ. 625, εἰς. 0.

2) Ἐπιμεριστικὰ ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων: α') ἐτήσια δόσις πολυτοῦς ἐνοικίσεως μοναστηριακῶν κτημάτων πρ. 245,000,

Ἐπτανήσου πρ. 127,3 2, εἰς. 25,732. ε') ὄμ. ζώων πρ. 550,000 εἰς. 522, κ') ὄμ. οἰκοδομῶν πρ. 124,359, εἰς. 142, ιβ') ὄμ. τεχνικῶν ἔργων εἰσπραγῆς πρ. 2,679,500 εἰς. 571,456, ιγ') πρόσθετοι φόροι ἐπὶ τοῦ φόρου τῶν ζώων καὶ ἐπιτελεματίων πρ. 229,000, εἰς. 162, ιδ') ποσοστὰ ἐπὶ τμήματος ἔθνικων γαιῶν πρ. 400,000, εἰς. 1,564. κ') ὄμ. ἐπὶ εἰσπραττομένων ἐσόδων παρελθουσῶν χρήσεων πρ. 150,000, εἰς. 219,021.

Γ'. Ἐσοδα ταμίων γάρον: εἰσπραγῆς γαιῶν δικαιοματιῶν κατὰ τὸν νόμον ΔΠΠΒ' τοῦ 1887 πρ. 450,009, εἰς. 100,377.

ΙΑ'. Ποσοστὰ ὑπὲρ τῶν δήμων: α') ἐκ τῶν εἰσπραττομένων φόρων οἰκοδομῶν τεχνικῆς χρήσεως πρ. 270,000, εἰς. 280, β') ὄμ. ἐπιτελεματίων τεχνικῆς χρήσεως πρ. 312,000, εἰς. 1,492, γ') ὄμ. ἐπιτελεματίων καὶ οἰκοδομῶν παρελθουσῶν χρήσεων πρ. 150,000, εἰς. 58,061.

ΙΒ'. Διεθνή τηλεγραφικὰ τέλη: τηλεγραφικὰ τέλη εἰς ἕλκρον ζιζων ἐνκρινῶν καὶ τηλεγραφικῶν διεθνήσεων εἰσπραττομένων πρ. 358,140, εἰς. 3,880.

ΙΓ'. Ἐκτακτὰ ἔσοδα: α') ἐκ τοῦ δανείου τῶν 15 ἑκατομμυρίων πρ. 5,207,971, εἰς. 5,207,971, β') ἐκ τοῦ δανείου τῶν 135 ἑκατομμυρίων πρ. 1,354,403, εἰς. 1,354,403, γ') ἐκ τοῦ δανείου τῶν 1,200,000 ἑλκρον πρ. 300,000, εἰς. 9,424,275, δ') ἔσοδα κατασκευῆς σιδηροδρόμου Μόλων.—Καλαμών πρ. 0, εἰς. 284,394.

Τὸ ὅλον τῶν προϋπολογισθέντων μὲν 96,449,453 δρ., τῶν εἰσπραχθέντων δὲ 32,240,395.

II.

ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

La prison ne doit plus être un lieu de torture.
C'est doit être un hôpital pour la régénération
des malfaiteurs. *Dominique De Mottingy.*

Ὁ σωφρονιστικὸς ὀργανισμὸς πάντων τῶν πολιτισμένων ἔθνων, μετὰ τῆς τελευταίας ἀναπτύξεως, ἃς ἔλαβεν ἡ σωφρονιστικὴ ἐπιστήμη, καθ' ἑκάστην μεταβάλλεται καὶ βελτιοῦται ὄχι μόνον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ κυριώτερου σκοποῦ τῆς ἀποδόσεως δηλαδή τῆ κοινωνίᾳ ἀντὶ καινῶν γαιῶν πολιτῶν, ἀλλὰ πρὸς πεδύνην τῆς ἠθικῆς κακοποιότητος καὶ ἰδίᾳ τῆς καθ' ὑποτροπήν, ἥτις, καθ' ἃ παρατηρήθη πανταχοῦ, αὐξάνει καθ'

ἐκείτην. Ἄν ἄλλοτε ἡ φυλακὴ ἐχρησίμευεν ὡς φραγμὸς ἀνυπερέβλητος μεταξὺ τοῦ καινοῦ καὶ τῆς κοινοῦ, σήμερον πᾶσαι αἱ προσπάθειαι τείνουσι ὅπως ὁ φραγμὸς αὗτος ἐπιτευχθῆ ὅσον τὸ δυνατόν εὐθραστες καὶ λαίδηροι τῆ κοινωνίᾳ διὰ τῆς καταλλήλου παρασκευῆς τοῦ καταδίκου εἰς τὴν ἀβλαβῆ ὑπερπήδησιν αὐτοῦ. Ἀντὶ τῶν σιδηρῶν, δι' ὧν προσλαμβάνον ἄλλοτε τὴν τυχὸν ἀπόδρασιν, τὸ σωφρονιστικὸν σύστημα σήμερον ἀπ' ἐναντίας προκαλεῖται τὸν καταδίκου διὰ βαθμιαίας προσόδου νὰ διακρίσῃ τὸν φραγμὸν τοῦτον, συγχρόνως δὲ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν κοινωνίαν ἐπὶ πᾶς κίνδυνος ἀπεισοδότη.

Διὰ ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη μεταρρυθμίζουσι τοὺς σωφρονιστικὸς ὀργανισμοὺς των διὰ τρέπον διευκολύνοντας τὴν παρασκευὴν τοῦ καταδίκου εἰς ἀπελευθέρωσιν, διότι σωφρονιστικὸς ὀργανισμὸς, ὅστις καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν βίωσιν τοῦ ἀπολυμένου τῶν φυλακῶν καταδίκου ἐν τῇ κοινωνίᾳ, εἶναι ἐλαττωματικὸς καὶ ἀναχρονισμὸς, ὑπερβυμίζων μακρὰς πελίδας τῆς ἱστορίας τοῦ ἐν γένει σωφρονισμοῦ. Τὸ καθήκως ἀπομονωτικὸν σύστημα, ὡς λειτουργεῖ ἐν Βελγίῳ, θεωρεῖται μέχρι τοῦδε καὶ θεωρεῖται εἰσεῖν ὡς τὸ μόνον τέλειον σωφρονιστικὸν σύστημα, τὸ δυνάμενον νὰ προλάβῃ τὰ κακὰ τῆς ἐν κοινῷ συμβῆναι ὡσεὶ τῶν καινοῦργων. Πᾶς τελευταίον πολεὶ εἶχε ἄνδρες ἀντιπεζήλων κατὰ τῆς μακροχρονίου ἀπομονώσεως μετὰ δυνάμει, καὶ δὴ αὐτοὶ ὁ γενικὸς ἐπίσκοπος τῶν φυλακῶν τοῦ Βελγίου κ. Prins, ἐν μάτην προσπάθειαι νὰ ἀνασκευάσῃ ὁ ἐνθέρμος τοῦ ἀπομονωτικοῦ συστήματος ὑπερκασιστής κ. Stevens. Ἡ κυριώτερα κατηγορία τῆς μακροχρονίου ἀπομονώσεως εἶναι ὅτι δὲν συννοεῖ τὰ ἀπαιτούμενα ἠθικοποιήτικα στοιχεῖα διὰ τὴν εἰς τὴν κοινωνίαν ἐπέλευσιν τοῦ σωφρονιζομένου.

Τοιοῦτοτρόπως ἐν Βελγίῳ, τῇ πατρίδι οὕτως εἶπεν τῆς μακρῆς ἀπομονώσεως, ἠκούθη διὰ τοῦ ἐπιστημώτερου τρόπου ἡ φωνὴ τῆς ὑποχωρήσεως. Ὁ κ. Prins δὲν εἶναι κατὰ πάντας ἀπολύτως ἀπομονώσεως, εἰμὴ κατὰ τῆς μακρῆς, ὡς μὴ συντελοῦσας πρὸς τὴν ἐξγηθήναι ἀνωτέρω τελικῶν σκοπῶν, ἐν λαμβάνει σήμερον πᾶς σωφρονιστικὸς ὀργανισμὸς. Αἱ παρατηρηταὶ αὗται ἐγένοντο πανταχοῦ, ὅπο τις δὲ ἤρξαντο νὰ ἐπικρατοῦσιν ἐν τῇ πράξει τῶν περὶ τὰ σωφρονιστικὰ ἀσχολουμένων αἱ ἀγγλικαὶ προδευτικαὶ ἰδέαι καὶ τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἰρλανδίᾳ ἰδίως λειτουργῶν προδευτικῶν σωφρονιστικῶν συστημάτων μετὰ μακρῆς ἀπομονώσεως. Οὕτω αἱ σωφρονιζόμεναι αὐτοῖς ὑποβάλλονται εἰς ἐνεργητικὸν μόνον ἀπομόνωσιν, μετ'

ὁ παρασκευάζονται εἰς τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐπάνοδον διὰ φυλακίσεως ἐν κοινῷ, ἥτις ἀκολουθεῖται διὰ προσωρινῆς ὑπὸ ὄρον ἀπόλυσις.

Ἐν Ἑλβετίᾳ μετὰ τὴν ἀπομόνωσιν, ἥτις δὲν εἶναι ἀνωτέρω τῶν δύο ἐταίρ, οἱ σωφρονιζόμενοι υποβάλλονται εἰς τὸ κοινὸν σύστημα, μεθ' ὃ ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις, ἥτις ὑφίσταται εἰς τοὺς πλείονας τῶν δέμων τῆς Ἑλβετικῆς ὀμοσπονδίας.

Ἐν Γερμανίᾳ ἡ ἀπομόνωσις εἰσῆχθη τῷ 1879. Αἱ μικραὶ ποιναὶ ἐκτίονται ἐν ἀπομονώσεσι. Αἱ μικραὶ ποιναὶ κατὰ μέρος. Διὰ τοῦ κώδικος τῆς αὐτοκρατορίας εἰσῆχθη ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις.

Ἐν Σαξωνίᾳ τῷ 1840 ἐγένετο δεκάτῃ ἡ κατάταξις τῶν καταδικῶν εἰς τάξεις, αἵτινες κατὰ τὸ 1883 καθωρίσθησαν εἰς τρεῖς. Σύστημα μικτὸν, ἀπομόνωσις τὴν νύκτα, ἐργασία ἐν κοινῷ τὴν ἡμέραν. Οἱ ἐπικίνδυνοι κακοῦργοι ἀπομονοῦνται τελείως. Εἰς ἐλάχιστην τάξιν ἀναλογισθῆν ὄρισμένοι εὐνοιοῦνται. Ἀπὸ τοῦ 1862 εἰσῆχθη ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις.

Ἐν Βυρτεμβέργῃ τῷ 1874 διεγράθησαν οἱ μὲν ἐπὶ πλημμελήματι κατὰδικοὶ εἰς δύο τάξεις, οἱ δὲ ἐπὶ κακοῦργήματι εἰς τρεῖς. Ἡ κατάταξις καὶ ὁ προβιβασμὸς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς διαγωγῆς.

Ἐν Αὐστρίᾳ ὑπάρχουσι τέσσαρες φυλακτικαὶ ἀπομονωτικαὶ, αἱ δὲ λοιπαὶ εἶναι συστηματικὸς κοινῷ προδευτικῷ. Οἱ κατὰδικοὶ εἰσὶ διεκρινόμενοι εἰς ὀμάδας ἀπὸ 30 κατὰ τὰς ἡλικίας, τὰς διαθέσεις, τὰ προηγούμενα κτλ. Ἐργάζονται ἐν σιωπῇ, κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀκαπύσεως μόνον δυνάμενοι νὰ συνομιλήσιν. Ὑφίσταται ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις.

Ἐν Βασίλει διὰ διατάγματός τῆς 5 Νοεμβρίου 1887 ὄρισθη ἡ εἰς τρεῖς βαθμοὺς ἐκτίσις τῶν μακρῶν ποινῶν. Πρώτη περίοδος: ἀπομόνωσις, δευτέρα περίοδος: κοινὴ μετὰ χωρισμοῦ κατὰ τὴν νύκτα, τρίτη περίοδος: συμβίωσις ἐν κοινῷ ἐπιτηρημένῃ πᾶσι συνομιλίᾳ. Ἐτέρα διαίρεσις κατὰ ἡλικίας εἰς τρεῖς τάξεις ἐν ἐκάστῳ βαθμῷ.

Ἐν Οὐγγαρίᾳ διὰ τοῦ κώδικος τοῦ 1880 εἰσῆχθη τὸ προδευτικὸν σύστημα. Μετὰ ἀπομονωτικὴν περίοδον οἱ κατὰδικοὶ κατατάσσονται εἰς διακρίτους τάξεις ἐν ἀναλόγῳ ἀριθμῷ. Ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις λειτουργεῖται.

Ἐν Ὀλλανδίᾳ ἡ ἀπομόνωσις δικραὶ πέντε ἔτη. Διὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς ἐπιφέρειται μεθοδικὴ κατὰταξις. Ἐν πρώτοις οἱ ἰσοθίως καταδικασμένοι χωρίζονται τῶν λοιπῶν εἰς προσκίρους ποινὰς κατὰδικῶν, αἵτινες δικραῶνται εἰς τρεῖς

τάξεις· ἡ πρώτη περιέχει τοὺς ἀνοποκίτους καὶ ἀπειθεῖς, ὀνομαζομένη τῆς τιμωρίας, ἡ δευτέρα τοὺς καθ' ὑποτροπὴν καταδικῶν καὶ ἡ τρίτη ὅλους τοὺς ἄλλους. Αἱ τρεῖς αὗται κατηγορίαι ὑποδικραῶνται εἰς ἑτέρας τάξεις εἰς αἷ ἀναλογουσα βαθμοὶ τοῦ σωφρονισμοῦ, ὅστις ἀπὸ ταξείως εἰς τῆσιν καθίσταται ἥττον αὐστηρός. Τὸ ζήτημα τῶν ἐπισκέψεων ἐν ταῖς φυλακαῖς εἶναι ἐν πάσῃ τελειότητι λειψυμένον. Ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις εἰσῆχθη ἐν Ὀλλανδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1881, ἀλλ' ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀναβάλλεται μέχρι σήμερον.

Ἐν Δανιμαρκίᾳ οἱ μικρὰς ἡλικίας καὶ οἱ κατὰ πρώτην φοράν ἐγκληματοῦντες κατὰδικοὶ ὑφίστανται ἀπομόνωσιν. Οἱ λοιποὶ κατὰδικοὶ υποβάλλονται εἰς σύστημα προδευτικῶν. Ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις εἰσῆχθη αὐτόθι ἀπὸ τοῦ 1873.

Ἐν Ρωσίᾳ νομοσχέδιον τοῦ 1875 ὀργανίζει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ποινῶν ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων καὶ ἀρχῶν.

Ἐν Σουηδίᾳ οἱ εἰς μακρὰς ποινὰς κατὰδικοὶ υποβάλλονται εἰς ἐνὸς ἔτους ἀπομόνωσιν, μεθ' ὃ ἐργάζονται ἐν κοινῷ καθ' ὀμάδας μετὰ προσοχῆς συγκροτούμενας.

Ἐν Ἰταλίᾳ διὰ τοῦ νεωτάτου κώδικος ὀργανίζεται πλῆρες σωφρονιστικὸν σύστημα. Διὰ τοὺς ἰσοθίως καταδικῶν ὀρίζεται δεκαετής ἀπομόνωσις, μεθ' ἣν ἐργασία ἐν κοινῷ μετὰ σιωπῆς ὑποχρεωτικῆς. Οἱ πολιτικοὶ κατὰδικοὶ καὶ οἱ δι' ἐγκλήματι τοῦ τύπου υποβάλλονται εἰς ἀπλὴν στέρησιν ἐλευθερίας μετ' ἀπομονώσεως κατὰ τὴν νύκτα καὶ ἐκλογῆς ἐργασίας. Ὅλοι οἱ λοιποὶ κατὰδικοὶ, αἵτινες εἶναι προσωρισμένοι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν κοινωνίαν, υποβάλλονται εἰς εἰρκτὴν, ἥτις εἶναι ἡ φυσικὴ ποινὴ τοῦ νέου ἰταλικῷ κώδικος καὶ ἥτις βασίζεται ἐπὶ τῶν προδευτικῶν ἀρχῶν. Ποινὴ κατωτέρα ἐνὸς ἔτους ἐκτίεται ἐν κελλίῳ· ἀνωτέρα τοῦ ἔτους ἐν κελλίῳ διὰ τὸ $\frac{1}{3}$, τὸ δὲ περιπλέον ἐν κοινῷ. Ἐὰν ἡ ποινὴ εἶναι τοὐλάχιστον πενταετής, ἐκτίεται ἐν ἀρχῇ μὲν ἐν ἀπομονώσεσι, εἶτα ἐν κοινῷ καὶ κατόπιν, ἐν περιπτώσει καλῆς διαγωγῆς, εἰς διάμειον ἀγροτικὰ ἢ βιομηχανικὰ ἰδρύματα ἢ δι' ἀπασχολήσεως εἰς δημοτικὰ ἔργα. Ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις εἶναι τὸ ἐπιπέλασμα τοῦ νέου ἰταλικῷ σωφρονιστικῷ συστήματι.

Ἡ Γαλλία ἀπεδέξατο τὸ ἀπομονωτικὸν σύστημα κατὰ τὸ 1875, ἀλλ' ἄλλ' μόνον διὰ τοὺς κατὰδικῶν μέχρις ἐνὸς ἔτους· διὰ τοὺς λοιποὺς κατὰδικῶν εἰς εἰρκτὴν λειτουργεῖ τὸ κοινὸν σύστημα μετὰ προσχωρήσεως εἰς τὰς προδευτικὰς ἀρχὰς. Οἱ εἰς δεσμὰ κατὰδικοὶ ἀποστέλλονται εἰς τὰς ἀποικίας. Ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις εἰσῆχθη τὸ 1885.

Ἡ Κροατία, καὶ ἡ Σερβία ἔχουσι εἰσαγάγει τὴν προσωρινὴν ἀπόλυσιν. Ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Πορτογαλλία τὴν προετοιμάζουσιν. Ἡ Ἰαπωνία τὴν ἀνέγραψεν εἰς τὸν κώδικά της τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1883.

Τελευταίον τὸ Βέλγιον εἰσήγαγε τὴν προσωρινὴν ἀπόλυσιν τὸ παρελθὸν ἔτος. Ἡ ἐκτίσις τῶν ποινῶν ἐν Βελγίῳ ἐνεργεῖται ἐν ἀπομονώσει, ἣτις ἐκτείνεται μέχρι μὲν 10 ἐτῶν ὑποχρεωτικῶς, πλεον δὲ τῶν 10 ἐτῶν κατὰ βούλησιν τῶν καταδικῶν.

Ὡς παρατηρεῖ τις, τὴν προσωρινὴν ὑπὸ ἔρον ἀπόλυσιν (libération conditionnelle), ἦν τὸ ἐν Στοκχόλμῃ διεθνὲς σωφρονιστικὸν συνέδριον τοῦ 1878 ἐκήρυξε σύμφωνον ταῖς ἀρχαῖς τοῦ ποινικοῦ δικαίου, ἀπεδέχθησαν καὶ ἀποδέχονται διαδοχικῶς πάντα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη, διότι ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκτίσεως τῆς ποινῆς, ἀρκῶζει δὲ εἰς πᾶν σωφρονιστικὸν σύστημα σπουδαίως ὡποσδήποτε ὀργανισμένον. Ἡ προσωρινὴ ὑπὸ ἔρον ἀπόλυσις τῶν καταδικῶν συνίσταται εἰς τὴν πρὸ τῆς λήξεως τῆς ποινῆς ἀπελευθέρωσιν τῶν καταδικῶν ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον δεῖξει καλὴν διαγωγήν καὶ ἐκνήνη βελτίωσιν, ὥστε ἢ ἐν τῇ κοινωνίᾳ παρουσίᾳ αὐτῶν νὰ μὴ ἦναι ἐπικίνδυνος. Διακρίνει δὲ τῆς χάριτος, ἣτις ἀπονεμομένη ἀποσβέννυσι τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς, ἐν ᾧ διὰ τῆς προσωρινῆς ταύτης ἀπόλυσεως ἡ ποινὴ σβέννυται μόνον διὰ τῆς φυσικῆς παρέδου τοῦ χρόνου, τοῦ ἐν προσωρινῇ ἀπόλυσει διατελοῦντος δυναμένου νὰ ἀνακλήθῃ ἐν τῇ φυλακῇ ἐν περιπτώσει παραπτώματος.

Δυστυχῶς ἐν ὅλῃ ταύτῃ τῇ σταδιοδρομίᾳ ἡ Ἑλλὰς καθύσπερει, μὴ ἀναφερομένη κἄν, ὡς μὴ ἔχουσα τι νὰ παρουσιάσῃ ἐν τῇ καθημερινῇ ἀναπτύξει τῶν σωφρονιστικῶν ἀρχῶν. Ἐλπίζομεν, ὅτι ἐν προσηχτῇ μέλλοντι θέλομεν εἰσελθεῖ καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ σωφρονιστικῇ ὁρᾷ, ἣτις διακρίνει τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη, δι' ἀναδιοργανώσεως τῶν φυλακῶν μας καὶ παραδοχῆς τοῦ προεδευτικοῦ συστήματος, ὅπερ μετὰ λύπης δὲν εἶδομεν ἐφαρμοζόμενον ἐν ταῖς νέαις φυλακαῖς τοῦ κ. Συγγροῦ, αἰτινας, κωσσιὶ οἰκοδομηθεῖσαι καὶ τελευταίον τεθεῖσαι εἰς ἐνεργεσίαν, εἶδει νὰ λειτουργῶσιν ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν προεδευτικῶν ἀρχῶν. Ὅταν ἀποκλήσωμεν σπουδαίου ὅπως δῆποτε σωφρονιστικὸν ὄργανισμὸν, ἢ εἰσαγωγῇ τοῦ θεσμοῦ τῆς προσωρινῆς ἀπόλυσεως θὰ καταστῇ ἀπαραίτητος καὶ θέλει διευκολύνει τὸ ἔργον τοῦ παρ' ἡμῖν σωφρονισμοῦ, ὅστις, τὸ γινεῖον ἔχον, ἐνεργεῖται ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

Η. ΑΓΓΕΛ. ΑΘΑΝΑΤΟΣ